

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:

celo leto	K 24—
pol leta	12—
četrt leta	6—
na mesec	2—

v upravnistvu prejemati:

celo leto	K 22—
pol leta	11—
četrt leta	5-50
na mesec	1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan svačer izvenredni nedelje in praznike.

Inserati veljajo: petstopenjska petlet vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Parje in zalivala vrsta 16 vin. Poslano vrsta 20 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto	K 25—
pol leta	13—
četrt leta	6-50
na mesec	2-30

za Nemčijo:

celo leto	K 30—
za Ameriko in vse druge dežele:	
celo leto	K 35—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.
Upravnistvo (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica: št. 5 telefon št. 85

Romunska in Bolgarija.

Dunaj, 13. januarja.

Verojetna sporočila zatrjujejo, da bo romunsko - bolgarski spor končno povoljno, brez orožja in boja končan. Rusija je ponudila svoje posredovanje, evropske sile se trudijo in svarijo tako v Sofiji in Bukarešti. Pogajanja med Bolgarijo in Romunsko se ne vrše le v Londonu med dr. Danevom in romunskim poslanikom Misu, temveč tudi v Bukarešti, kjer konferira bolgarski poslanik Kalinkov z romunskim ministrskim predsednikom Majorescom in končno tudi v Sofiji. In z vseh treh mest prihajajo danes optimistična poročila, dr. Danev je celo izjavil, da garantira za mirni in zadovoljivi izid bolgarsko - romunskega spora.

Od tega spora je evropski mir še bolj odvisen kakor od odrinskega vprašanja. Prvi tojni klic v romunsko - bolgarski vojni bi veljal za eno armadama cele Evrope. Rusija bi morala, vezana po svoji pogodbi napram balkanskim državam peljati svoje pripravljene čete čez besarabske meje, v tem trenutku pa bi zakorakala avstrijska armada, za njo nemška za Romunijo, ki ima v posebni vojaški konvenciji zagotovljeno vojaško pomoč Avstrije in Nemčije. Casus foederis bi pa istočasno nastopil tudi za Francijo. Naravno da perhorencirajo vesile evropsko vojsko — radi Silistrije.

Pa baš ta strah Evrope je romunski politiki dobrodošlo sredstvo najnižjega izsiljevanja. Tripelententa in trojeveza se trudijo, pridobiti, oziroma ena drugi odtrgati precejšnjo vojaško silo, ki jo reprezentira Romunska. Iz te ljubosumnosti kuje Bukarešta svoj politični denar, računajoč z dejstvom, da se nobena veselila ne bo odkrito postavila proti njenim zahtevam, dokler tečejo diplomatska pogajanja, si upa Romunska nastopiti proti Bolgariji z najhujšim izsiljevanjem. Enostavno povedano: ker vedo v Bukarešti, da je Rusiji silno mnogo na tem ležeče, odtrgati romunske državniške izpod varuštva dunajskih in berlinskih diplomatov in ker vedo, da je Avstrija pripravljena vse storiti, da si ohrani svojega »čuvarja na Balkanu«, so s

kolom v roki stopili Bolgariji za hrbet: »Silistrio sem, ali pa . . .«

Romunski roparski napad na integriteto Bolgarije je le mogoče, ker ima Bolgarija svoje vojaštvo ob Čataldži in ker še vedno ni gotovo, da in kdaj bo sklenjen mir s Turčijo. Obnovitev turške vojske, istočasno pa izbruh bolgarsko - romunskega boja bi ogrožal vse dosedanje uspehe Balkanske zveze. Skripajoč z zobmi so morali bolgarski državniški upoštevati realne činjenice političnega položaja in mesto meča morajo nuditi romunskim državnikom — diplomatično besedo.

Romunija dobro ve, kako sodi Evropa o njenem postopanju. Niti na Dunaju si ne upajo odkrito povedati, da bi bilo simpatično. Zato poskušajo razni romunski pčitiki, zlasti v dunajskih listih, upravičevati postopanje svoje države z raznimi političnimi, moralnimi, historičnimi argumenti.

Politično: Romunija da se mora sedaj napraviti naraščajoči Bolgariji preskrbeti z dobro in trdno mejo, da se na ta način zaščiti pred ekspanzivnostjo na jugu saturirane sosedice, ki da bo skoraj poželela po Dobrudži. Toda napram narodni ekspanzivnosti ni nobena meja dovolj trdna in nobena trdnjava ne bo mogla preprečiti stikov med Dobrudžo, v kateri prebivajo skoraj izključno Bolgari in bolgarskim narodom.

Historično: poslednji knez Dobrudže Micea se je nazival tudi gospodarja Silistrije. Spominjamo pa se, da je zgodovina tako polna podobnih slučajev, da je mogel dunajski žurnalista Siebertz prglasiti celo našo cesarsko hišo za potomkinjo nekdanjih albanskih knezov. — Politika na podlagi historičnih pravic bi pognala celo Evropo v nedoziren boj vseh proti vsem.

In končno moralno! Romunska pravi, da je od vsega početka, že pred balkansko vojno izjavljala, da hoče, ako pridobi sosedo Bolgarija na teritoriju, zopet zase teritorialne kompenzacije, »da se balkansko ravnotežje ne spremeni preveč v neprilogo Romunski in njenim interesom.« Samo v tem pričakovanju, da je kralj Karol ostal s svojo armado nevtralen. Pro secundo: uspehi vojske podvržejo velike narodne manjšine drugih romunskih bratov Kuco-

valahov (Cincarov) Bolgariji, za nje treba plačati nekako odkupnino, ki bi igrala tudi kot garancijsko sredstvo posebno vlogo. Kajti Romunska se boji, da bodo Kucovalahi narodno trpeli; ako pa dobi od Bolgarije kos bolgarske zemlje z bolgarskim prebivalstvom bo lahko ščitila svoje rojake v Bolgariji po nemškem principu: tepeš ti svojega Žida, udarim jaz svojega Žida.

Sklicevanje Romunske na dobrohotno nevtraliteto za časa balkanske vojske je silno smešna stvar. Kajti cela evropska javnost ve, kje je tičal vzrok, da se romunska vojska ni od vsega začetka dvignila proti balkanskim zaveznikom. Ne dobrohotnost romunskih državnikov, temveč bajoneti in topovi ruskih vojakov mobiliziranih v Besarabiji so povzročili »dobrohotno nevtraliteto kralja Karola«. Se smešnejša je skrb Romunske za kucovalške »rojake«, katerih sorodstvo z Romuni je prilično tako veliko, kakor ono med Albanci in — Italijani. Vloga Romunije kot zaščitnica zatiranih je tudi sicer sui generis. Romunska je navzlic nemškemu kralju in svojim false - liberalnim politikom edina država v Evropi, v kateri niso zajamčena niti splošna človeška prava. Ni treba, da bi bil človek nasprotnik antisemitov toda dejstvo, da več kakor 200.000 romunskih Židov nima niti državljske pravice, med tem ko morajo plačevati davke in izpolnjevati vojaške dolžnosti, sicer pa so izključeni iz državljske ravnopravnosti — govori pač več, kakor dovolj proti temu, da bi se smela taka država ponášati pred svetom kot zaščitnica narodne misli in kulture ter njena braniteljica proti drugi državi.

Romunski argumenti so torej jalovi in piškavi. In navzlic temu bo Rumunija najbrž dobila od Bolgarije zahtevane »kompenzacije«. Dobila, ker zlorablja prekaren položaj svoje sosedice, ki se ne more vojskovati na dve fronti. Toda že danes lahko rečemo, da romunska pridobitev ne bo trajna. S svojo politiko se je Romunija takorekoko sama izobčila iz skupnosti balkanskih držav in oko bolgarske armade, ki je deset in desetletja nepremično zrla proti Carigradu, bo v bodoče obrneno na sever

proti Dobrudži, kjer bodo prebivali edini še neosvojenjeni brati . . .

Med vojno in mirom.

Kolektivna nota.

Dolgo so potrebovali veleposlaniki, da so sestavili skupno noto na turško vlado. Že se je govorilo, da so se pogajanja zaradi te skupne note razbila in da bodo storile države trojeveze v Carigradu, države tripelentente pa v Sofiji potrebne korake. Zdi se pa, da se je dosegel v zadnjem trenutku sporazum in iz Berlina javljajo, da bodo veleposlaniki izročili skupno noto jutri turški vladi. Zakasnila se je nota zato, ker so morali veleposlaniki v Carigradu še enkrat predložiti noto londonski konferenci. V kolikor pride skupna nota v poštev, so vesile sedaj baje popolnoma edine. Da pa obstojajo razen točk, ki so navedene v noti, difference, se ne da tajiti.

V pariških diplomatskih krogih se pripravljani na to, da bo porta zavrnila noto vesil, ki priporoča predajo Odrina Bolgarski.

Zdi se, da balkanskih delegatov v Londonu globoka nezadovoljnost turških delegatov prav nič ne vznemirja in da se za to nezadovoljnost ne menijo dosti. Neki balkanski delegat, ki se mu je sporočilo, da se turški odposlanci pripravljajo na odhod, je baje odgovoril: Naj vendar zapuste London, in sicer karadno hitro mogoče, da moremo uradno razglasiti konec premirja.

Bolgarska in Romunska.

V razgovoru med srbskim ministrskim predsednikom in bolgarskim poslanikom v Belgradu, je obljubil Pasić, da sme Bolgarska brezpogojno računati na srbsko pomoč v slučaju bolgarsko - romunske vojne.

Pogajanja med predsednikom bolgarskega sobranja dr. Danevom in romunskim poslanikom Misujem se v Londonu nadaljujejo, vendar pa se je težišče bolgarsko - romunskih pogajanj preložilo v Bukarešto. Vrše se namreč pogajanja med romunskim ministrskim predsednikom Majorescum in ruskim in bolgarskim poslanikom ter pričakujejo v podučnih krogih, da bo mogoče konflikt

mirnim potom izravnati. Zlasti ruski vladi se je posrečilo, najti podlago za sporazum med Romunsko in Bolgarsko, tako da se označuje položaj danes kot ugodnejši.

Albanija.

Med kabinetoma v Petrogradu in na Dunaju se vrše neprestano pogajanja zaradi določitve meje samostojne Albanije. V Londonu se mučeči albanski odposlanci niso zadovoljni z avtonomijo Albanije, marveč zahtevajo popolnoma neodvisno Albanijo, ki bo s Turčijo zvezana samo s pogodbo. Medtem se je že oglašil en kandidat za albanski prestol. To je pretendent Bib Doda, ki se mudi sedaj v Draču. Princ Doda je baje izjavil, da so določile vesile, da pride on na albanski prestol. Doslej pa se mu baje še ni posrečilo, zavzeti niti Miriditov, od koder je njegova rodbina, za svojo kandidaturo. Samo Srbija in Črna gora podpirate njegovo kandidaturo. Zadnje tedne se je mudil na Cetinju, kjer ga je sprejel kralj Nikolaj v posebni avdijenci.

Janina.

Iz Janine poročajo, da je Esad paša vsled vedno iznova prihajajočih ojačil za grškega generala Sapunzakisa, zelo v skrbeh. Esad paša je moral vsled tega ojačiti nekaj svojih postojank, ki so jih Grki vedno iznova napadali. V Janini je nastala lakota. Civilno prebivalstvo in vojaštvo se hrani z ovsem. Večkrat so že prigovarjali albanski veliki Esad paši, da naj se vda in že se je hotel Esad paša udati tej zahtevi, toda njegov brat, ki je poveljnik enega turškega polka v mestu, se je temu energično upiral. Vsega prebivalstva, ki je izvečine krščansko, se je polastil strah. Baje muzlimansko vojaštvo neprestano napada krščansko prebivalstvo. Bolnišnice in javna poslopja so prenapolnjena ranjenec. Esad paša je dal pred par dnevi več Albancev in kristjanov, ki so bili na sumu, da so volhuni za Grke, na javnem trgu ustreliti. General Sapunzakis dan na dan napada turške postojanke, vendar se zde utrdbe Bizanija nepremagljive. Govori se, da so Grki zavzeli Berat.

LISTEK.

Skrivnost hiše št. 47.

Roman;

Angleški spisal J. Storer Clouston.

(Dajle.)

VIII.

V Whitefriarsu stoji velikanska hiša z rumene opeke; ta hiša je od strehe do kleti posvečena plemenitemu namenu, zabavati občinstvo; tu je uredništvo lista »Evening Tribune«.

Na večer tistega dne, ko so vilo v ulici Hiacint št. 47. zapustili najprej Irvin Molyneux, potem škof in nazadnje Eva s svojo skrivnostno spremljevalko iz vrtno lope, je v ozki ulici ob strani velikega poslopja stala običajna vrsta vozičkov, ki so čakali na novo izdajo. Notri so ropotali stroji in metali iz sebe polo za polo, ki so še vse mokre nosile pouk, zabavo in presenečenja v širni svet. V svoji uredniški sobi je sedel, kakor kapijan velikega parnika na zapovedovalnem stolpu, glavni urednik gospod Cadbury, vodilni genij tega velikanskega podjetja. Kakor mnogo tistih velikanih, katerih poklic je, organizirati vsakdanji boj zoper nevednost, je tudi glavni urednik »Evening Tribune« izgledal tako

skromno, kakor izgledajo več ali manj vsi res veliki možje: Cadbury se je rad svetu kazal v obliki asketa — vrh tega je imel cvileč glas in nos, ki je vsaj v mrzlih mesecih zahteval, da mu je lastnik posvečal neprestano pozornost.

»Noter,« je zacvilil glavni urednik.

Vrata so se odprla in v najsvežeje je vstopil mlad mož.

Na tem se je koj poznalo, da je narava pri njem boli odkritosrčno govorila. Na prvi pogled se je videlo, da je James Buffington veleteligen ten mož in najbrž tudi odlični žurnalista; kot takega so ga označevale majhna postava, velika glava, naočniki, dolgi lasje kostanjeve barve in izredno samozavesten nastop. Že v rani mladosti je pokazal svoje velike zmožnosti, najprej na nevoljo svojih staršev, potem ob njihovi vzpodbudi. Znal je namreč reševati uganke, kakor nihče drugi. Tekom enega leta je pri razpisih priljubljenih časopisov za rešitev uganke zadel enajst svirajočih škatelj, tri klavirje, pet pianinov, dva tridnevna izleta v Pariz in, kar je njegove starše sprijaznilo z njegovimi nagnjenji, davkaprosto hišo petih sob, stoječo sredi en oral obsežnega sveta. Potoval je rad in je ljubil glasbo; a obdržal je vendar le en sam klavir; druge je prodal in je denar naložil v banki.

V tistih časih so začela oblastva smatrati časopise ne več za sovražnike, nego za zaveznike pri nepo-

jasnjenih in zato tem interesnejših zločinih. Može, kakor Jannes Buffington, ki so se resno posvetili svojemu poklicu, so kmalu dosegli, da obisti niso več mogle pogrešati pomoči časopisa. Zgodilo se je vsled tega, da tudi materijelni zaslužek ni izostal: poleg svoje redne plače kot urednik »Evening Tribune« je dobil za vsako hudodelstvo, katero je iztaknil njegov nos, posebno plačo in sicer dvajset funtov na teden, dokler je bilo mogoče občinstvo s tem zločinom pitati; če se mu je celo posrečilo razjasniti temo dotičnega slučaja, je dobil še posebno nagrado petindvajsetih funtov. Priznati treba, da so taki dohodki mogli veljati za mladega, v Bloomsburyju živečega moža za bogate.

»No?« je vprašal Cadbury.

»To bo terna,« je odgovoril Buffington. »Stvar bo še dosti senzacijskejša, kakor sem mislil.«

»Ali je vredna, da se zanjo zavzamemo?«

»Vredna, da se zavzamemo do onemoglosti,« je živahno odgovoril mladi mož.

»Ali je bila že policija tam?«

»Ravnokar. Govoril sem že z Brayem in toliko izprežal iz njega, da lahko začnemo. Tudi dve fotografiji sem iztaknil — sliko gospe in sliko njene hiše.«

Govorec tako je vrgel dve fotografiji na mizo. Glavni urednik jih je motril z ostrim strokovnjaškim pogledom.

»Katera je gospa in katera je hiša?« je vprašal Cadbury.

»Nisem imel časa, da bi bil vprašan . . . saj je povsem jasno . . . ta-le je gospa . . . saj se vidi, dama od glave do nog,« je pojasnjeval Buffington, kažoč na sliko čudolepega dekleta, oblečenega nad vse okusno in s krasnim modernim klobukom na glavi.

»Strela božja!« je zaklical Cadbury »in pred tako žensko je dal prednost tej drugi? Je-li to mogoče?«

Druga fotografija je predstavljala nad trideset let staro damo, ki je izgledala jako inteligentno, distingvirano in simpatično, pa se s prvo še od daleč ni mogla primerjati.

»Kaj hočete? Može je pač perverzen! To je najinteresnejši slučaj, kar sem jih v zadnjih letih doživel. Detajli so naravnost izredni!«

Cadburyja se je začela prijemati navdušenost njegovega tovariša.

»Sliki moramo spraviti še v zadnjo izdajo,« in je fotografiji vprav z ljubeznijo gledal. »In za lepake si morate izmisliti kaj takega, kar človeka res zagrabi, da bodo ljudje kar z ušesi migali.«

»Zanašajte se name,« je rekel Buffington.

Ne, da bi pogled premaknil od slik, je Cadbury nekaj časa naporno razmišljeval, potem je rekel z odločnim glasom:

»Buffington — tisto hišo mora-

mo kar okupirati.«

»O tem sem že govoril z Brayem. Telefoniraj mu. Da, še to sem hotel reči: uredništvo lista »Za ves svet« se tudi pripravlja, da bi hišo okupiralo — kaj ko bi z njim skupno postopali?«

Glavni urednik je nekaj trenutkov preudarjal o tem predlogu.

»Ker je »Za ves svet« le tednik,« je menil, »nam ne more nič škodovati, stroški bi se pa zmanjšali. Telefoniral bom najprej uredništvu, in če se z njim domenim, na policijsko vodstvo v Scotland Yard. Vi pa poskrbite, da se začne skala valiti — rezerviral sem vam dve koloni v zadnji izdaji; v prihodnji vam jih dam pet.«

Poklical je takoj uredništvo lista »Za ves svet«, James Buffington pa je dirjal iz sobe, kakor krvoločan pes, ki je našel sled. Ne dolgo potem so se vozički začeli premikati; na vsakem je bil lepak, na katerem je bilo z velikanskimi črkami tiskano:

Velesezacionalna skrivnost v ulici Hiacint. Kaj je Molyneux napravil s svojo ženo. Mi smo vzeli stvar v roke.

Kdor je poznal »Evening Tribune« in njeno metodo, ni niti najmanj dvomil, da Molyneux, naj je storil karkoli — in vse je bilo pripravljeno na najhujše — ne bo razočaral čitateljev »Evening Tribune«.

(Dajle prihodnjia.)

Med ranjenimi srbskimi brati.

Slike in črtice.

Pripoveduje dr. Ivan Oražen.

XXV.

Plemeniti srbski ženi.

Bosi dr. P - čevi.

Tvoje sestre, Tvoji brati so gini-
nili in umirali v Stari Srbiji in Make-
doniji. Neusmiljeni sovrag jih je mor-
ril in zastoj so bile vstaje Tvojih
bratov, zastoj solze Tvojih sester.
Tvoj nesrečni rod v teh zemljah je
bil obsojen na smrt. Tedaj je pa za-
drhtela mala, a junaška Srbija v sil-
ni ljubezni do svojih teptanih sester
in bratov in ves narod je zahteval,
da izvrši krvavo daritev.

En srbski narod si je postavil ve-
likanske žrtvenike ljubezni, na kate-
rih je daroval in žrtvoval vse naj-
boljše, kar ima, — svoje sinove. Na
bojnih poljih pri Kumanovem, Prile-
pu in Bitolju je zmagala ljubezen Sr-
bije, ker njeni sinovi so tako vroče
ljubili, da so s smehom in s petjem na
ustnicah umirali. In rešeni so Tvoji
bratje, Tvoje sestre!

Srbija pa je morala sedaj lečiti
rane in muke onih junakov, ki so se
vračali bolni in izmučeni domov iz
bojnega polja. Ker so ljubili, so šli v
boj in zato jih je pričakovala ljube-
zen tudi doma, ko so se vračali.

Za časa vojne izvrševale so vse
srbske žene samaritanske dela —
vsaka po svojih zmognostih. Videli
si jih vedno v bolnišnicah, danes te, ju-
tri one, kakor so prišle na red. Vse
so rade in z ljubeznijo stregle ran-
jenecem.

Ali tako jim ni mogel nihče stre-
či, nihče jih ni mogel tako potolažiti
kot si to storila, Ti plemenita srbska
žena. Ti si jim bila prava sestra;
Tvoja čista in globoka ljubezen ni
poznala nobene razlike, se ni plašila
nikakih žrtev; vsi, vsi ti, trpeči siro-
maki so Ti bili pravi bratje. Vsak
dan, od ranega jutra pa do poznega
večera si se mučila v bolnišnici in
delo Tvojih spretnih rok poznalo se
je v cellem velikem poslopiju, v vseh
sobanah, na katere je pazilo Tvoje
oko.

In kako so se veselili ranjenci
Tvoje navzočnosti pri previjanju.
Naše roke so se jim dozevalde težke,
Tvoje pa lahke in nežne in nikdar ni
bilo čuti vzdihla, kadar si previjala
Ti. Zadostovalo je, da si položila
svojo dobro roko na vroče čelo jad-
nika in srečo vroče oči so se razjas-
nile in se Ti nasmejale. Ljubili so Te
vsi, vse so Ti zaupali, vse potolažili!
Ti si jim čitala in pisala pisma, do-
našala jim knjige, delila na tihem
milodare.

Brezmejno je bilo zaupanje v
Tebe in veliko je bilo hrepenenje teh
nesrečnikov po Tvoji duši. Koga so
klicali k sebi, kadar smo jim nasve-
tovali operacijo in je bila njih duša
nemirna in v dvomih? Tebe! In Ti
si potem sedela pri njih, jim prigo-
varjala in brisala mučne misli raz čelo.
Pomirila si jim dušo in Tvoja za-
sluga je bila, da je siromak v roči
pred operacijo mirno spal.

In koga so želeli videti še zadnji
trenotek pred operacijo v dvorani?
Le Tebe! Pogled v Tvoje dobre oči
pomiril jih je še v zadnjem trenotku,
zavest, da ga vidi njegova sestra,
vplivala je blagodejno na nemirno
dušo.

Mučno Ti je bilo prihajati v ope-
racijsko dvorano, ker preveč so se
Ti smilili bratje in Tvoji živci niso
bili tako silni, kakor Tvoja duša. A
vseeno si prišla, ker ranjenec Te je
želel videti. Pa si se postavila v kot
ali pa k mizi in položila svojo roko
na njegovo glavo ter čakala, da je
postal ometen. Ko si pa zagledala
kri ali zaslislala škrtanje žage, tedaj
si pa pobledele in prosili smo Te, da
greš ven. Veliko si tedaj trpela. Ali
komaj se je ranjenec zopet zavedel
na svoji postelji, gledal je že v Tvoje
oči.

In ko smo jih morali zapustiti
mi, njihovi zdravniki, s kakim stra-
hom so gledali na Tebe, jih bodeš li
tudi Ti, njihova sestra zapustila? Ali
brezmejno je bila Tvoja ljubezen do
njih in zato jih nisi mogla zapu-
stiti.

Velika je bila Tvoja požrtvoval-
nost, pa še večja Tvoja skromnost.
Vsako priznanje z naše strani si mir-
no odklanjala, češ, da vršiš le svojo
dolžnost.

Ali žena si, in zato enega pri-
znanja ne bodeš mogla odkloniti. Iz
ljubezni do svojih bratov si se toliko
žrtvovala in zato Te bode tudi iskren-
a in čista ljubezen njih in njihovih
otrok objemala. Do smrti Te bode
spremljala ljubezen in hvaležnost.

XXVI.

Naš zadnji dan v Nišu.

Konec sedmega tedna se je bli-
žal in prišel je zadnji dan našega bi-

vanja v Nišu. Dopoldne smo preve-
zali in obvlili še enkrat naše ranje-
nce; pri tem smo vsi molčali, ker eni
in drugi smo čutili, da bode ločitev
težka. Poem smo odšli v mesto, da
se na kraško se poslovimo pri gene-
ralu, županu in prefektu.

Ker je bil ravno tržni dan, hodili
smo po ulicah, ogledovali si izložbe
trgovin in pestre noše seljank. Na-
kupili smo si za spomin tudi nekatere
malenkosti, da jih prinesemo do-
mov našim dragim.

Hitro je minul dopoldan. Popol-
dne smo pa šli v trdnjavo, kjer smo
se sprehajali po nasipih, vživali še
zadnjič panoramo mesta in se divili
res krasni okolici Niša.

Ker smo znali, da pojde ta dan
tudi večji transport turških ujetnikov
iz trdnjave na kolodvor, hoteli smo
si še te ogledati. Častnike peljali so
na vozovih. Bili so starejši pa tudi
prav mladi možje med njimi. Eden je
imel tudi svojega mladega sinka pri
sebi, ki je kaj začudeno gledal med
ta, njemu popolnoma neznan, svet.
Občleni so bili vsi dobro in dva
prav mlada častnika sta bila celo
jako elegantna, oba z monokli. Pra-
va »gigerla«. Sumili smo, da so to
oni oficirji, o katerih se je čitalo, da
so izstopili iz avstrijske armade in
vstopili v turško službo, da pomaga-
jo ukrotiti Srbe. Pa naj bode temu,
kakor že hoče, gotovo je, da ta po-
sili eleganca ni prav nič prijala in
pristojala okolici ujetnikov.

Moštvo je bilo vse iz Anatolije,
večinoma mladi in dobro oblečeni
ljudje. Začutili smo se, ker smo za-
gledali skoraj pri tretjini njih male
križe, katere so imeli pripete na ka-
pah, na prsih ali na ramenih. Nekatere
ri imeli so tudi male srbske troboj-
nice v rokah, s katerimi so veselo
mahali in pozdravljali. Srbski čast-
niki so nam pravili, da so to turški
podaniki kristjanske vere, ki so bili
prisiljeni iti v vojno zoper tiste, s ka-
terimi so v srcu simpatizirali. Čaka-
li so komaj na ugoden trenotek, da
so si pripeli križe in srbske troboj-
nice, dokumentirali s tem svoje prija-
telstvo in se drage volje udali zma-
govalcu.

Karakterističen pojav narodo-
ve duše, ki je teptana in izkoriščana!
Na to smo jo krenili zopet v me-
sto nazaj, kjer smo srečali večje šte-
vilo turških zdravnikov, ki so bili
zajeti pri Bitolju. Med njimi je bil tu-
di generalni zdravnik, šef sanitete
pri zapadni turški armadi.

Začelo se je že temniti in napo-
tili smo se v bolnišnico, da se poslo-
vimo od naših ljubih ranjencev.

Štajersko.

Iz Hrastnika. Slovensko delav-
sko podporno društvo je imelo v ne-
deljo svoj glavni letošnji občni zbor,
na katerem so bili voljeni sledeči —
večinoma rudarji — v odbor: Bri-
nar, Koluža, Kelnar, Kozar, Korimšek, Majcen,
Rainer st. in Zupančič. Za
predsednika so si člani izvolili rudarja
Iv. Pepelnaka, ker je dose-
daj predsednik izvolitev odklonil.
Društvo je dalo v preteklem letu
svojim članom v boleznih podpor
787 K ter ima tudi naloženo precej-
šnjo glavnico v hranišnici. Članov
šteje 91 rednih in 18 podpornih. Del-
avci, pristopajte še v večjem števi-
lu k »Podpornemu društvu«, 60 vin.
na mesec pač lahko utrpite, v boleznih
dobite ta znesek 30kratno povr-
njen!

**Brzovciak na progi Zidani most-
Zagreb?** Kakor se nam poroča, na-
merava Južna železnica uvesti brzov-
vlak na progi Zidani most-Zagreb in
obratno. Težave dela le uvoz na po-
stajo Zidani most. Da bi bil omogo-
čen direkten uvoz s hrvaške proge
na postajo Zidani most, bi trebalo
drugega železniškega mostu. Zidan-
moška postaja je sploh z ozirom na
njeno važnost potrebna razširjenja
in preureditve. Novi brzovlak proti
Zagrebu se upelje bojda že s 1. ma-
jem.

Iz celjske okolice nam pišejo: V
»vahtarici« se nekdo, menimo, da naš
občinski odbornik dr. Ambrožič,
spodtika nekaj nad občinskim go-
sposdarstvom Celjske okolice. Ker se
tu ne da nič pravega očitati, si »vaht-
taričin« dopisnik pomaga s splošnimi
frazami in lepimi načrti. Narediti bi
se že dalo marsikaj več, ko bi bilo
dovolj razpoložljivega denarja! Pa
kaj ko imamo baš v »vahtarici«
stranki ljudi, ki se hočejo izkazati z
visokimi davčnimi predpisi samo ob
volitvah, da bi si gospodstvo v slo-
venski okoliški občini prispeparili,
drugače pa se izkazujejo z dokaj
manjšimi davčnimi vsotami, mnogo-
krat s takimi, od katerih ne pobira
občina nobenih doklad. Dolgov pa ne
moremo v okolici na tako debel na-
čin delati ko v mestu Nemci, ker ni-
mamo na razpolago kake občinske
hranilnice, čije vloge bi si večinoma
sami izposojevali. Sicer pa imamo v
občinskem odboru 10 odličnih nem-

ških zastopnikov, ki so obljubili vo-
lilec, da se bodo postavili z odlič-
nim gospodarskim delom. Torej le
na delo gospodje! Morda bodešte od-
krili vire novih izdatnih dohodkov za
okolico! Očita se nam, da je Gaberle
zanemarjeno; ali to je vas, sosedje
na Dolgem polju na pr. so pa mešča-
ni in vendar se ne morejo pohvaliti
niti s kanalizacijo, niti z lepimi cesta-
mi. Če pa bomo v okolici kako re-
gulacijo ali kaj podobnega v prora-
čun postavili, bomo ta denar res
porabili za označeni namen in ne za
krpanje kakih drugih lukenj. Pri nas
je vse jasno in pošteno in kar se na-
pravi, je temeljito, drugače kakor na
pr. glasovito popravljanje kapucin-
skega mostu. O priliki se pa še vi-
dimo.

Iz Gaberja pri Celju nam poro-
čajo: Sedaj se bo vendar začelo s
stavbo slovenske dekliske šole. Že
l. 1911 je bila ta stavba sklenjena
stvar in avgusta meseca se je vršila
komisija glede stavbnega prostora.
Ta si je ogledala več stavbišč in
končno so se zvedenci soglasno odlo-
čili za takozvani Gologrančev pro-
stor, ki leži sredi v našem industrij-
skem kraju. Na to so se napravili
stavbni načrti, ki so bili te dni odob-
reni. Zidalo se bo dvonadstropno
poslopije s 13 šolskimi sobami; na
deklisko šolo, ki bo 8razredna, jih od-
pade 10 in 3 so določene za paralel-
ke okoliške slovenske deške šole. Z
novo šolo bo Gaberja v vsakem ozi-
ru veliko pridobilo. Stroški so prora-
čunani na cca 150.000 K.

Iz Bizelskega nam pišejo: Kaj
bo z rogaško-breziško železnico? Ob
predlanskih državnozborskih vo-
litvah sta vendar sedanja gg. drž.
poslanca dr. Benkovič in dr. Janko-
vič izrecno zatrjevala, da bodeša na-
pela vse svoje sile za dosego roga-
ško-breziške železnice, od katere je
v toliki meri odvisna vsa gospodar-
ska povzdiga Sotelske doline. Izdelani
so že tudi načrti za to prepotrebno
železnico — dalje pa se menda ne bo
nič več storilo. Kakor čujemo, ni te
železnice v vladni predlogi o lokal-
nih železnicah. Vedno in vedno sliši-
mo, da dr. Benkovič in dr. Jankovič
obstruirata v državnem zboru — ka-
ko da ne zahtevata ob takih prilikah
te železnice? In Kranjci bi menda tu-
di ne bili jezni, ako bi došlo do želez-
nice po krški dolini. Ali naši državni
poslanci uganjajo vse drugo poprej,
samo tega ne, kar bi našim volilecem
koristilo. Občine, politična društva
in druge korporacije, zganite se, ter
povejte vladi in lenuhom v državnem
zboru pošteno svoje mnenje! Če do-
voljujejo vedno in vedno vladi sto-
milijonske kredite za oboroževanje,
morajo enkrat vendar tudi kaj za
svoje volilce zahtevati.

**Enodnevni poučni tečaji za pri-
delovanje sočivja.** V mnogih štajer-
skih krajih ni dovolj domače in lepe
zelenjave; naročevati se jo mora za-
to iz drugih krajev. Vsled tega dobi
kupec slabo in drago robo. Osobito
primanjkuje lepega sočivja in zele-
njave sploh v mestih in toplicah, pa
tudi v drugih krajih z živahnim tuj-
skim prometom. Na inicijativo štaj-
deželne zveze za tujski promet bo
priredila kmetijska družba po raznih
interesiranih krajih tečaje za prido-
lovanje sočivja in zelenjave. Priglas-
e naj pošljejo kmetijske podružnice ali
še bolje občinska predstojništva de-
želni zvezi ali še bolje občinska pred-
stojništva deželni zvezi za tujski pro-
met do 31. januarja, da se bo mogel
napraviti enoten načrt ted predavanj
in tečajev.

Iz Šoštanj nam pišejo: Te dni
so zasačili orožniki v stanovanju za-
konskih Ferlin več mladih fantov, ki
so se bavili s prepovedanimi hazard-
nimi igrami. Ti 13 do 15letni fantje
(Vincenc Škrubej, Ferd. Vasle, An-
ton Čebul, Alojzij Srebotnik in Fran-
ce Ferlin) so igrali v neki zaklenjeni
sobici za precejšnje vsote. Kako so
prišli do njih, bo pokazala sodnijska
obravnav.

Iz Šoštanj nam pišejo: V Raz-
boru je prišlo do preprirov med župni-
kom in cerkvenim ključarjem Le-
nartom Pačnikom. Ta si je menda
misli, kaj bi imel fajmošter ves do-
biček od ljudske pobožnosti, in je z
lastno pušico pobiral denar po cerk-
vi. Kdor ni hotel dati, pa ga je kar
glasno na njegovo dolžnost opomnil.
Pravijo, da je potem tudi pušico sam
praznil in si del nabranega denarja
abrdžal za se. Za dobrohotne pozive
svojega duhovnega očeta in politič-
nega sobojevnika se ni niti znenil;
enkrat je bilo župniku le preveč in je
svojega cerkvenega ključarja ovadil.
Kako bo ta afera končala, bomo po-
ročali.

Sodnijski panama v Ptuj — z
državnim denarjem poravnani. Pred
dobrim letom se je ustrelil v sodnem
poslopiju v Ptuj kanclist J. Bartsch,
ker se je prišlo na sled velikanskim
poneverbam sirotinskega denarja,
katerega je on kot »referent za ubo-
ge« brez vsakega nadzorstva — več
let oskrboval. Slovenska javnost je
tukaj označila prave krivce teh po-

neverb, ki znašajo nad desetstisoč
kron. Primomnioma tozadevne članke
v »Slov. Narodu« z dne 20. februar-
ja 1912 in z dne 18. aprila 1912. Z
upravičeno napetostjo smo pričako-
vali vesti, kak konec bo ta stvar ime-
la; drž. poslanec Miha Brenčič je
stavil interpelacijo v drž. zboru na
justičnega ministra in zahteval po-
jasnila. Kakor navadno, ostala je in-
terpelacija brez odgovora; ne vemo,
ali je justični minister dr. vit. Ho-
chenburger molčal iz respekta pred
našimi poslanci, ali pa iz ošabnosti,
ki ga nuda napram slovenski drž-
javnozborski delegaciji. Znano je,
da je drž. pravdnštvo v Mariboru
dvignilo obtožbo radi sokrivde proti
zadevi samomorilca; tu je pa bila od
okrožnega sodišča v Mariboru opo-
ščen, ker se je ni moglo ničesar
kaznivega dokazati. Znano je nade-
lje, da se je preganjalo tudi nekaj ti-
stih žensk, katere je defraudant vpo-
rabljaj v to, da so na hranilnične
knjižice v hranilnici dvigale vloge in
mu dvignjene vsote domov nosile.
Proti tem ženskam, ki niso niti poj-
ma imele o tem, kaj delajo, se pa ob-
tožnica ni vložila, nego se je preiska-
va ustavila. Uvodni članek v »Slov.
Narodu« dne 18. aprila 1912 št. 88,
ki se bavi obširno s to panamsko za-
devo, stavi sledeča vprašanja: 1. Ko-
liko ji škodo vsled teh uradnih po-
neverb? 2. Kdo je odgovoren za to
škodo? 3. Kaj se misli storiti, da se v
bodoče prepreči take škandalozne
razmere? Prva številka letošnjega
»Štajerca«, oficijoznega glasila tuj-
ske nemškutarije, da odgovori na
drugo vprašanje. Ta odgovor, ki je
gotovo inspiriran od uradnih kro-
gov, je tako zanimiv, da ga čitate-
ljem »Slov. Naroda« dobesedno pri-
javimo. Glasi se: »Iz Ptuja so prina-
šali hujskajoči prvaški listi pred par
meseci in pozneje vznemirljive vesti.
Sodnijski kanclist Jožef Bartsch iz-
vršil je namreč precejšnje poneverbe
in se je potem ustrelil. Mož se je
sam na smrt obsodil in zato je grdo,
vleči to zadevo v politično debato.
Ali prvaški listi niso imeli nikdar niti
trohice tistega takta, ki označuje
drugo časopisje. Slučaj Bartscha so
izrabili takoj v politične namene.
Vpili so, da je bil Bartsch Nemec in
v resnici se mož ni nikdar za nas
zavzemal. Rekli so pa tudi ti prvaški
hinavci, da bodo kmetje in kmetske
sirote morale trpeti vsoto škodo, ki jo
je Bartsch s svojo poneverbo provz-
ročil. Mi smo že takrat rekli, da je to
laž; ravno naši možje, ravno naš
(!) Orni g, so storili vse korake,
da ne bi bili slovenski kmetje in slo-
venske sirote oškodovane. Prvaki
so psovali in lagali naprej, namesto
da bi — delali. Tej gospodi bi bilo
pač všeč, ako bi morali kmetje
Bartscheve grehe poplačati. Pa tako
ni šlo. Iz popolnoma zanesljivega vi-
ra smo izvedeli, da je ta nevarnost
izključena. Vse poneverjene denarje
poplača država tako, da ne bodo
kmetje in sirote niti vinarja škode tr-
peli. Toliko javnosti v naznanje!«
Prav hvaležni smo »Štajercu« in nje-
govim zahrbtnikom za to pojasnilo.
Občudujemo skrb Orniga za sirotin-
ski denar ptujskega sodišča. Pro-
testiramo pa slovesno proti temu, da
bi davkoplačevalci trpeli škodo. Mi-
slimo, da je dr. Hochenburgerjeva
mera polna, če se uresniči, da mora
državna blagajna poplačati grehe
tistih, ki defraudanta niso nadzoro-
vali. V zgoraj navedenih člankih
»Slov. Naroda« se je poudarjalo, da
so se pri ptujskem okrajnem sodišču
poneverbe in sleparije s koleki že
začele pred blizo 20. leti. Dne 15.
marca 1908 vršila se je pred c. kr.
okrožnim kot porotnim sodiščem v
Mariboru razprava proti trem slo-
venskim pisarniškim pomočnikom
radi hudodelstva uradne poneverbe
na kolkih v visokosti 246 K 50 v.
Proti enemu teh je moral v teku raz-
prave javni obtožitelj tožbo umak-
niti, ker je ta popolnoma nedolžen.
Ostala dva sta dobila majhne kazni
radi prestopka, ker so njima porotni-
ki samo zneska od 20 — 30 K na ro-
vaš stavili. Ostalo vsoto trpela je —
državna blagajna; ta prizanesljivost
justične uprave je sigurno J. Bar-
tscha ojunčila, tako, da se ni zado-
voljil s kolki, nego je segel po siro-
tinskem denarju. Škoda provzročena
s tem kurioznim dejanjem znaša,
kakor rečeno, nad 10.000 K. — Želeti
bi bilo, da se spravi čim prej tudi ta
stvar v državni zbor, že da bo v pa-
lamentu primerno pojasnjeno postop-
anje justične uprave, kajti po na-
šem pravem prepričanju ne sme drž-
ava iz denarja davkoplačevalcev
plačati po defraudaciji storjene ško-
de, nego jo morajo plačati tisti, ki so
imeli dolžnost, defraudanta nadzoro-
vati.

Obesil se je 11. t. m. pri Sv.
Lovrencu na Dr. polju kočar in že-
lezniški delavec Jožef Predikaka.
Bil je pijači zelo udan, v slabih
gmotnih razmerah in slednjič kot žel.
delavec odpuščen; vse to ga je gnalo
v smrt. Zapušča ženo in 6 malih
otrok.

Triglavanski ples v Mariboru.
Te dni so se razposlala vabila za Tri-
glavanski ples v veliki dvorani Na-
rodnega doma v Mariboru, dne 1.
svečana t. l. Ker je število vabil zelo
veliko, je prav lahko mogoče, da se
kateri cenjeni starejšini »Triglava«
ali narodni obitelji ni poslovalo vabila.
Tem potom vljudno prosimo, naj se
nam take napake oprostite. Kdor želi
vabila, naj se blagovolji oglasiti na
naslov akad. teh. društva »Tri-
glav«, Gradec, Schönaugasse 17. I.
Čem več takih reklamacij bomo pre-
jeli — na večji posest smemo raču-
nati. Dijake opozarjamo posebno na
to, da dobe v prodajni vstopnice
po 1 K, kje, se bo še naznanilo.

Dramatično društvo v Mariboru
opozarja tem potom vsa slovenska
narodna društva, ki goje dramatiko
torej tudi ona, ki prirejajo med dru-
gim tu pa tam kako gledališko pred-
stavo, na sklep »Zveze dramatičnih
društev« v Ljubljani, glasom katere-
ga se onim društvom, ki niso včla-
njena v »Zvezi«, ne sme posojati gar-
derobe ali knjige. Namen tega skle-
pa je predvsem na tak način doseči
redno izdajanje »Talijske«, ki je v ne-
izmerno škodo naših dramatičnih
društev prenehala izhajati vsled po-
manjkanja gmotnih sredstev. Blago-
volite torej vsa društva čimprej pri-
stopiti »Zvezi«, kar se lahko prijavi
potom dopisnice. Letni prispevek je
primeroma malenkosten. — Odbor.

Iz Gradca. V hiši Herrgottwies-
gasse 90 se je v nedeljo odigrala,
kakor beremo v »Montagszeit.«, ja-
ko žalostna družinska zgodba: žena
jetniškega paznika Lindiča je skočila
z dvema otrokoma iz drugega nad-
tropja na kamenito dvorišče. Žena
in štiriletni Francec sta obležala
mrtva, dveletna Micika pa še morda
ostane pri življenju. Samomor je iz-
vršila Lindičeva iz ljubosumnosti.

Iz Gradca. V nedeljo se je usta-
novila tu organizacija moške in žen-
ske služinčadi. Na zborovanju so za-
stopale govornice pred vsem željo
žensk, da bi imele ob nedeljah prosto
do 10. zvečer: želeti bi pa bilo po
danskem vzorcu, da bi lahko dekle
izostajale ob nedeljah do 12. ponoči
in bi imele vsak mesec še en delavnik
popoldne prosto. Po razpravi o tem
važnem cilju nove organizacije se je
volil odbor z neko kuharico kot
predsednico. Po volitvi odbora je na-
stopila odposlanka dunajske organi-
zacije, ki je pa obravnavala namen
in cilje psovske organizacije dokaj
temeljiteje ko nje graške kolegije:
govorila je o posredovalnicah za
službe, ki bi morale biti brezplačne,
o zavetiščih za služkinje, dalje o za-
varovanju proti starosti in boleznim,
o pravni pomoči proti ovadbam (!)
službodajalcev, o delu za zvišanje
družabnega ugleda ženske služinča-
di itd. Moški posli niso prišli do be-
sede. V imenu socialistov je novo
organizacijo pozdravil občinski sve-
tovalec Hartmann.

Koroško.

**Dobra kupčija celovške mestne
občine.** Pod tem naslovom smo že
poročali o nakupu pogrebnega po-
djetja celovške mestne občine od do-
sedanjega lastnika Reichla. Obenem
smo že takrat označili, kako dobro
kupčijo je napravila pri tem občina,
odnosno Reichel in njegov sin. Po-
drobnosti o tej kupčiji so sicer celov-
ški nemški vemožejo na magistratu
do sedaj prikrivali — ker so to ob-
ravnavali v tajni seji. Vendar se je
o tem veliko izvedelo, veliko pisalo
in govorilo in končno se je izkazalo,
da je bilo to tudi res. Oficijalno sicer
še do danes ta kupčija ni bila objav-
ljena. Celovški župan si je dovolil,
da je najprej objavil — kot oficijalno
— poročevalcu »Tagespost« v Grad-
cu — dasi ta ni uraden celovški list,
seveda s pristavkom, da bi bil to, kar
je povedal, oziroma zaupal »Tages-
post«, povedal in zaupal tudi vsa-
kemu drugemu listu, če bi ga bil za
to uslugo prosil. — Torej faktum je,
da je mestna občina res kupila
Reichlovo podjetje, in sicer po last-
nem priznanju zelo drago, za ceno
pa še sama ne ve. Cena se bo dolo-
čila šele drugo leto, in sicer tako, da
se poosmeri letošnji čisti dobiček in
se ta vsota plača Reichlu v 12. let-
nih obrokih. Ima pa občina ugodnost,
da sme na ta način določeno kupnino
plačati tudi preje. Obenem se posta-
vi za ravnatelja podjetja Reichlov
sin z letno plačo 4566 K, povišano z
novoletnim darilom in eventualnimi
slučajnostnimi nagradami. Tudi pla-
ča občina za letošnji obrok, ki se bo
določil koncem leta 4% obresti in se
prevzame koncem leta Reichlov in-
ventar po fakturinih (?) cenah. —
Končno res dobra kupčija, toda ne
posnemanja vredna.

Dvojni samomor. Včeraj smo
poročali pod tem naslovom, da so
našli drvarji v Ložu pri Kotjem v
snegu zamrznjeni trupli nekega ne-
znane moškega in neke ženske, ki
sta izvršila brzokone samomor. O tem
poročajo dalje, da sta trupla že dol-

go v snegu, ker so obraze in roke že razjedle živali. Oba sta se bržkone zastrupila. Pri njih so našli 25 K denarja, v nahrbtniku nekaj jedil in poniklano pripravo za kuhati. V žepu moškega pa nekaj dunajskih listov od avgusta lanskega leta. Do sedaj še ne vedo, kdo sta samomorilca, sklepajo pa, da sta bržkone z Dunaja.

Zaradi neozdravljive bolezni se je ustrelil v Celovcu hišnik Matija Marinič. Prepeljali so ga v brezupnem stanju v bolnišnico.

Primorsko.

Strašna posledica mučenja domače mačke. Iz Gorice poročajo: V vasi Skopo sta se igrala 4letni sin in 6letna hčerka posestnika Marinellija z domačo mačko. Med igro sta začela mačko mučiti na razne načine in sta ji končno navezala na rep papir in ga zažgala. Mačka je postala divja in se je zakadila proti mučilecema. Otroka sta od strahu padla in podivjana mačka jih je tako razpraskala, da je obležal deček na mestu mrtev, deklica pa je tekom pol ure umrla. Otrokom je prihitel na pomoč neki mož, ki stanuje v isti hiši. Mačka se je zagnala tudi proti njemu in mu je izpraskala obe očesi, tako da je mož popolnoma oslepel. Šele po hudem boju se je posrečilo domačinom, da so podivjano mačko ubili.

Iz Trsta. V nedeljo se je vršil v Trstu v dvorani »Narodnega doma« velik shod, ki ga je sklical politično društvo »Edinost« v Trstu. Shod je bil nepričakovano številno obiskan in res prava manifestacija Slovencev v Trstu. Otvoril ga je deželni poslanec dr. Slavik. Kot prvi govornik je nastopil državni poslanec dr. Rybář, ki je v dolgem in temeljitim govoru razpravljal o vplivu balkanske vojne na naše gospodarstvo in politične razmere. — Za njim je govoril deželni poslanec dr. Vilfan in sicer o stališču tržaških Slovencev napram proračunu mestne občine tržaške za leto 1913., o katerem smo že poročali povodom zadnje občinske seje in konstatirali, kako nepravilni so za tržaške Slovence in obenem neugodni za tržaško mesto. Oba govornika so zborovalci navdušeno pozdravljali in se jim zahvalili za njuna, res temeljita izvajanja.

Klerikalci na jugu in z juga. Kakor smo že poročali, so priredili sedaj za Jugoslovane vneti klerikalci ljubljanski, oziroma slovenski v mestnem gledališču (?) v Splitu politične kurze. Kot glavni junaki te politične igre v splitskem gledališču so nastopili dr. Krek, Jarc in dr. Koroschetz. Jarc je govoril o ustavi Avstrije, da je v interesu naše monarhije, da dobi njenih 5 milijonov Jugoslovancev avtonomijo. — Dr. Koroschetz je govoril več, posebno pa je poudarjal, da morajo Hrvatje, Slovenci in Srbi v monarhiji skupno nastopati. Nato se je nekoliko poigraval z bicantinizmom na Balkanu, ki je bil do sedaj edina ovira, da se še niso dosedaj vsi Jugoslovani na Balkanu kulturno zedinili (?) S padcem Turčije bo padel tudi turški bicantinizem. — Končno so sklenili slovenski in hrvaški zastopniki v Splitu, da prirede v drugi polovici avgusta velik hrvaško - slovenski katoliški dan v Ljubljani. Srečna Ljubljana!

Samomor vojak. Četovodja bosansko - hercegovinskega pešpolka št. 4 Viktor Steinhauer si je najel prednočnim v nekem tržaškem hotelu sobo, v kateri se je ponoči ustrelil. Dobili so ga zjutraj mrtvega. Vzrok samomora je baje mrznja do vojaškega stanu.

Zastrupila se je na ulici Marco Polo v Trstu 16letna deklica Ivana Požarjeva. Izpila je na ulici steklenico karbolne kisline. Odpeljali so jo na rešilno postajo, kjer je čez pol ure umrla. Vzrok samomora je baje nesrečna ljubezen.

Dnevne vesti.

»Iz prepričanja«. Član vodstva hrvaške stranke prava Cezar Akačić, bivši poslanec v hrvaškem saboru, pravi v »Riječkih Novinah«: »Stranka prava je dosegla velik naroden uspeh s tem, da so v njeno kolo pristopili iz prepričanja vsi člani slovenske ljudske stranke, ki so se zavezali na hrvaško - slovenskem saboru v Ljubljani, da bodo delovali v duhu in pravcu našega skupnega programa. Naša stranka je s tem dobila v svoje kolo izkušene, polne in realne politike kakor so dr. Šusteršič, dr. Krek, dr. Koroschetz in drugi, ki uživajo zaupanje in ljubezen v naših vrstah. Da so taki možje vstopili v našo stranko, je najboljši dokaz, da je naš program realen in aktualen.« — Poznamo gospoda Akačića kot moža, ki živi zgolj v svojih idealih, zato čisto razumemo, da je ves navdušen, ker so naši klerikalci izjavili — a samo izjavili, — da vstopajo v vrste hrvaške stranke prava.

Tako-le pred dvema letoma pa gospod Akačić še ni bil tako zelo navdušen za slovenske klerikalce. Spominjamo se prav dobro, kako je takrat na Reki v razgovoru s Slovenci ostro kritiziral nenarodno politiko slovenske klerikalne stranke in kako je obsojal taktiko dr. Šusteršiča. Toda Cezar Akačić je idealen mož. Zato hvali sedaj klerikalno politiko in proslavlja Šusteršičevo taktiko, čeprav se do danes ni spremenila ne Šusteršičeva taktika, ne klerikalna politika. Pa seveda klerikalci s Šusteršičem na čelu so izjavili, da so iz prepričanja pristali stranke prava. In gospod Akačić jim to veruje, čeprav v dejanju doslej še niso pokazali, da je ta njih izjava resnična in da so res iz prepričanja vstopili v vrste hrvaških pravašev. Pa gospod Akačić je idealen mož, za to našim klerikalcem ni preiskal ne srca, ne obisti. Ako bi bil bolj realen mož, bi to pač storil in bil se poučil vsaj površno tudi o klerikalni politiki doma na Slovenskem. In če bi bil to storil, bi se pač prepričal, ako ni slep in gluhi, da je pridružen slovenskih klerikalcev k hrvaški stranki prava samo sredstvo k cilju, a ta cilj nima nič skupnega s poučnim pravaškim ciljem!

»Zapiranje prodajalnic v Ljubljani in Kregarjevo ščuvanje na štrajk.« V zadnji svoji seji je občinski svet ljubljanski sklenil, naj se prodajalnice v ozemlju mesta Ljubljane in do šest kilometrov oddaljenih krajih izven mesta odpirajo ob sedmih zjutraj in zapirajo ob sedmih zvečer, prodajalne z živili in s slaščicami pa naj se zapirajo ob osmih zvečer. Razprava je bila precej živahna, saj si v tej stvari nasprotujejo različni interesi; trgovci imajo drugačen interes, kakor trgovski sodružniki, trgovci brez sodružnikov drugačen, kakor tisti, ki imajo sodružnike, mali trgovci drugačen, kakor veliki. Ne bomo preiskovali, če se je občinskemu svetu posrečilo, spraviti vse te nasprotujoče si interese v sklad in ustvariti med njimi kompromis; čujemo pa, da so vse interesne skupine s storjenim sklepom precej zadovoljne. Omeniti pa hočemo nekaj, kar se je zgodilo pri tej razpravi. Oglasil se je namreč za besedo tudi občinski svetnik Iv. Kregar in je med drugim rekel: »Ako hočejo trgovski sodružniki skrajšati svoj delavni čas, imajo še drugo pot. Delavci si stvar hitreje uredijo. Čuli smo že o raznih štrajkih v Ljubljani, vendar, da bi bili trgovski sodružniki hoteli štrajkati, o tem še nismo čuli. Treba je stanovske zavednosti in solidarnosti.« — Trgovski sodružniki so veliko preveč inteligentni in praktično misleči ljudje, da bi ne spoznali, kaj tiči za Kregarjevimi besedami. A vendar je treba, da se ta brezvestnost primerne približe. Že to je jako čudno, da hujša sodružnike na stavko ravno tisti mož, ki je predsednik obrtnopospeševalnega zavoda. Ta zavod, ki naj pospešuje interese gospodarjev, obrtnikov in trgovcev, podpirajo država in dežela, mestna občina in trgovska zbornica, predsednik tega zavoda, ki je v prvi vrsti poklican in dolžan, zastopati koristi gospodarjev, pa pozablja v taki meri na svoje dolžnosti, da v javni korporaciji šču-je nastavljenca na štrajk. Res, čudne nazore ima ta predsednik o pospeševanju obrti, tako čudne, da pač ni vreden, biti predsednik institucije. Kdo naj pa še ta obrtnopospeševalni urad smatra resnim in vrednim podpori, če predsednik tega zavoda šču-je na štrajk. Kakor je pa predsednik tega obrtnopospeševalnega zavoda storil brezobzornost proti gospodarjem, tako je storil tudi brezobzornost proti trgovskim sodružnikom. Kregarjev nasvet, naj trgov. sodružniki poskusijo štrajkati, je skrajno lahkomi-seln in brezvesten. Posebno še v današnjih časih silne stagnacije v vseh trgovskih strokah. V večjih mestih, vzemimo samo Dunaj in Gradec, odpuščajo trgovci že zdaj sodružnike in več tisoč jih je že brez kruha. Danes je že silno težko dobiti službo in postalo bo še hujše, kajti sedanje gospodarske krize še dolgo ne bo konec. Trgovina hira in vsak gospodar misli, kako bi vsaj skrčil režijske stroške. Kregar pa priporoča štrajk. Ali ve ta lahkomi-seln človek, ki se tako igra z interesi trgovskih sodružnikov, kaj bi štrajk pomenil? Trgovcem je treba le s prstom mig-niti in s Štajerskega dobe sodružni-kov kolikor jih hočejo. Ali hoče mar Kregar domačine pripraviti ob zaslu-žek in jih na cesto pogoniti, da neč nasprotje med gospodarji in sodruž-niki, ki so se doslej še vedno zlepa sporazumeli? Kakor rečeno, so tr-govski sodružniki veliko preveč in-teigentni, da bi ne znali presoditi, ka-kor navaden političen manever so be-sede predsednika obrtnopospeševal-nega zavoda. Najslabše pa pristaja Kregarju sklicevanje na delavske štrajke. Doživeli smo jih v Ljubljani že dosti, a koliko jih je bilo, ki so za delavce prinesli korist. Preklicano malo. Kaj pomenijo štrajki, vidimo

ravno zdaj v Vevčah. Tam so Kregarjevi somišljeniki začeli štrajk — morda so res mislili, da bodo hitro in lahko zmagali. Toda zdi se, da je papirnica še vesela tega štrajka. Že tedne traja ta štrajk, delavstvo je v največji stiski — papirnica pa se še ne zmeni, da bi le za las odjenjala. No, in pokazala se je še druga stran tega štrajka, pokazalo se je, kako klerikalci skrbje za ljudi, ki so jih organizirali in nahujskali. Zdaj nabirajo po fikihi darove za podpore štrajkujočih vevških delavcev, a ne morejo nič nabrati; klerikalci še za svoje ljudi, ki so jih zapeljali v nesrečo, ničesar ne store, kar pa predsednika obrtnopospeševalne karikature nič ne ženira, da šču-je na štrajk trgovske nastavljenice in to še ob čas-u, ko je več kakor gotovo, da bi ne mogli ničesar pridobiti, pač pa vse izgubiti.

»Črne bukve kranjskega prebivalstva.« To je naslov sicer kratkega a krepkega zabavljaja socialnodemokratskega glasila. Povod je — umrljivost otrok. Že na zadnji obrambni razstavi smo videli jako žalosten izkaz, kako velika je umrljivost otrok. Ta izkaz nas je podu-čil, da je slovenski narod v obče jako zdrav, umrljivost otrok pa je iz-redno velika. Umrljivost otrok je problem, ki ga pretresajo po vsem svetu — kajti tudi drugod je ta umrljivost velika, zlasti v industri-jalnih deželah. Vprašanje je to, čigar studiranje in javno obravnavanje je velevoristno. Socialnodemokratsko glasilo bi storilo dobro delo, če bi to vprašanje stvarno vzelo v pretres — morda bi se razvila debata in ro-dila pozitivne sadove. Toda zdi se, da socialnodemokratskemu glasilu ni toliko za stvar kakor za agitacijo, ni toliko za odpomoč kakor za za-bavljanje. Zadovoljilo se je namreč s tem, da je konstatiralo veliko umrljivost otrok in potem na adresu li-beralcev, ne klerikalcev, slovensc-proglasilo, da je umrljivost otrok strašni sad njihove politike in nji-hovega gospodarstva, posledica li-beralnih in klerikalnih grehov, dokaz, da niso ne liberalci, ne klerikalci sposobni organizirati uspešno obrambo proti silnemu sovražniku. Boli priprosto se o tej stvari res ne da pisati, kakor je storilo socialno-demokratsko glasilo; a da je tako preprosto zabavljanje nevredno ta-korese stvari, kakor je umrljivost otrok, bo priznal vsak razsoden člo-vek. Umrljivost otrok je problem, ki je v tesni zvezi z največjimi in najtežjimi socialnimi, zdravstvenimi in vzgojnimi vprašanji in bi pač za-sluzilo zlasti od socialnodemokra-tične strani, da se ga resno in stvar-no obravnava.

»Škofov sveti zakon, ali na-vadna pogodba?« Z ozirom na zadnji škofov pastirski list glede svetosti zakona, nam poročajo z Dolenjske-ga: Škof v tem listu trdi, da so lu-teranci in brezverci iz svetosti zakona napravili čisto navadno pogodbo. Če je škof že pozabil, kako ne luteranci in ne javni brezverci, ampak pravi katolčan, najboljši kristjani, kakor so v njegovem rojstnem kraju, skle-pajo zakone, ga povabimo k nam na Dolenjsko. Pa ne morda v to ali ono mesto, ampak prav venjak na deže-lo, kjer živi cvet krščanstva, naše dobro, verno ljudstvo. Ravno v tem predpustnem času je najlepša prilika za opazovanje, kako sklepa sv. za-kon tisti cvet krščanstva, ki je pred leti glasno protestiral proti razpo-roki. Izmed 100 slučajev jih je komaj 10 takih, ki bi se pred sklepanjem zakona sploh, ali vsaj približje po-znali. Ostalih 90 med 100 slučajev se zakon sklene tako: Za ženina pre-skrbi oče, za nevesto pa mati, da nastane nov zakonski par. Pri izbi-ranju je prva in glavna skrb: koliko bo imel, koliko bo prinesla dote k hi-ši. Določi se vsota, katero mora eni ali drug prinesiti v zakon. Po visoko-sti te vsote v denarju in blagu potem preiščejo vse znane in neznane vasi, kje in v kateri hiši bi se dobil tak ženi-nin, taka nevesta. Ko tudi to najdejo, prevzame starešina službo »ogleda«. Ne bom opisoval kako se to vrši, da bi bilo to za škofa najbolj zani-mivo. Kakor rečeno, mi ga povabi-mo, naj pride sam doli in si te sveto-sti zakona sam ogleda. Toliko pa moram omeniti, da še pri teh izbira-njih in teh ogledih, še predno se ženi-nin in nevesta poznata, možje, očet-je mnogokrat nameravajo zvezo razdero le zaradi ene telice, ki je oče neveste ne mara priložiti h kravi, ki jo je po dolgem »glihanju« že dovolil. Če so se radi ene telice razdrli pri eni hiši, pa gredo po drugih hišah, ki sta jih oče in mati določila na izbi-ro. Kje je tu le senca kake svetosti za-kona; ni človek, le blago, katero se izbere potem zamene na podlagi enakovrednostim medsebojne po-godbe? Prevzišeni, tudi vam ne bo škodilo če greste iz teh krščanskih vasi potem tudi v mesto vprašat k notarju, kako sveto se tam sklepajo tisti zakoni, ki so se doma vsaj v

glavnem med seboj pogodili. Včasih se celo, ko je zaroka že daleč dozo-rela, razdero samo radi vprašanja, kdo bo plačal »štampelne« pri notar-ju. Sicer pa imate najbolj krščanske-ga notarja v svoji bližini. Vprašajte Hafnerja, kaj je on doživel iz svoje prakse v Kostanjevici. Vprašajte ga, kako je on naš sveti zakon javno obsojal še pred leti, morda je sam za svojo osebo med 4 očmi še danes istega mnenja. Kake sadove rodi ta-ko sveto sklenjeni zakon tudi pozne-je, o tem se lahko prepričate iz več tisočev aktov, ki so vam pri civilnih in kazenskih sodiščih na razpolago. Komaj sta se »ta mlada dva« vgnezdila v hišo, katero sta jima pripravila dostikrat s stradanjem »ta stara dva«, že je vojska v hiši. Starima se vzame izgovorjeni košček kruha, se je prepodi iz »kota« in prepri zaradi tega se končajo pred sodiščem. In kar se tiče greha zoper 6. božjo za-poved. Kje se stori več tega greha kot v najbolj klerikalnih krajih! Nič tajiti. Prevzišeni, zopet so sodni akti, ki znajo povedati lepe romane o svetosti zakona v najbolj krščan-skih vaseh. Le pridite k nam, potem šele boste pisali pastirske liste o sve-tosti zakona.

»Slovenska pesem na balkan-skih bojiščih.« Če kdaj se je na bal-kanskih bojiščih pokazalo, da smo vsi Jugoslovani od Triglava do Bal-kana ena celota, ena duša. Ko se je začela vojna na Balkanu, je vztre-petala duša celokupnega naroda in vse ljudstvo od snežnega Triglava pa do divnega Balkana je pošiljalo goreče molitve v nebo za zmage ju-goslovanskega orožja. In ko so srb-ski in bolgarski junaki stopali v boj krvavi, zvenela jim je na ušesa ju-goslovanska pesem ter jih bodrila in navduševala za junaške, herojske čine. Ko je VI. srbski pehotni polk dobil povelje za nasok, je godba za-svirala našo slovensko narodno him-no »Naprej zastava Slave!« In vse-lej, ko so junaškim borcem že jele kloniti sile, so mogočno zazveneli veličastni akordi slovenske himne in s podvojenim silo so se junaki zagnali v boj, dokler niso zmagali. Po konča-ni strašni bitki pri Kumanovem so vse godbe zaigrale himno »Bože pravde«. To himno pa je uglasbil isti skladatelj kakor »Naprej zastava Slave!« — starosta naših slovenskih glasbenikov, Davorin Jenko. In ko je prišla vest o zmagoslavljeni bitki v glavno srbsko taborišče, so v Vranji praznovali zmago s petjem srbskih in slovenskih pesni, kakor je to svo-ječasno specialni vojni dopisnik »Neue Freie Presse« v Vranji izrec-no konstatiral. Pri vходу zmagovite srbske armade v Skoplje so vojne muzike svirale himno »Naprej zasta-va Slave!« in koračnica »Mladi vo-jaki«. Ko je vojska korakala preko Vardarja po starodavnem Dušanov-mu mostu, so pretresali ozračje zvoki naše skupne hrvaško-sloven-ske himne »Lijepa naša domovino«. In pri Bolgarih? Tam je naša slo-venska koračnica »Naprej zastava Slave« popolnoma udomačena in vo-jaki jo pojo, kadarkoli korakajo v vr-sti. V krvavi bitki pri Lozengradu so bolgarske godbe svirale tudi naš »Naprej«. Prav tako so se svirale in popevale tako pri Srbih kakor Bol-garih tudi hrvaške pesmi. Med navdušenimi zvoki Zajčeve davorije »U boj, u boj, mač iz toka, bračo!« so stopali v bitko krvavo in Srbi i Bolgari. Tudi koračnica »Oj hanov-ci, oj junaci« je bila zlasti pri Bolga-rih v čislju. Na makedonskih in tra-kijskih bojiščih so se torej razlegale pesmi vseh jugoslovanskih plemen. Ali je to zgolj slučaj, ali ima to dej-stvo tudi globlji smisel? Mislimo, da! Na balkanskih bojiščih je govo-rila pesem enega naroda, ki stanuje na ozemlju od Triglava in Jadran-skega sinjega morja pa do Balkana ter Črnege in Belega morja!

»Tako se ne sme z nami postopati!« Iz Dubrovnika nam pišejo: Te dni je tukajšnja posadka imela vaje na vojaškem vežbališču. Oddelku, pri katerem je bil rezervist Cetineo, po poklicu tehnik, je poveljeval stot-nik, po narodnosti Madžar. Tehnik Cetineo, navdušen Hrvat, je stal v prvi vrsti. Po končani vaji se je stot-nik postavil pred svoj oddetek, v ka-terem so bili skoraj izključno sami Hrvati, ter jel kričati: »Hrvaške s...«, če ne boste zvesti in če poka-žete le najmanjši znak nezanesljivo-sti, vas bomo pobili do zadnjega.« Te besede so Cetinea, ki je bil silno nervozen in razburljiv mladenič, ta-ko spravile iz ravnotežja, da je po-tegnil bajonet in moža v svojem južnem temperamentu zabodel. Ce-tinea so postavili pred vojaško sodi-šče, kjer ga je že doletela predpisa-na kazen. — Kakor ne moremo odo-bravati tehnikovega dejanja, ki je bilo očividno v afektu prenapetosti, tako inoramo objektivno obsojati tudi nesramno provokacijo in insi-nuacijo madžarskega stotnika. Jugo-slovan, zlasti pa Hrvat je bil vsikdar

zvest svoji domovini in svoji vzviše-ni vladarski hiši, za to je najhujša, da, smrtna žalitev, ako se ga krivič-no dolži, da se je izneveril, ali ako se samo izraza dvom, da bi se mogel izneveriti tem svojim idealom. In če s tega stališča presojava dejanje tehnik Cetinea, potem moramo pač reči, da se z nami v eminentno dr-žavnem interesu ne sme postopati tako, kakor da bi nosili na čelu vžgan pečat »veležajdnikov«. Mi smo vsaj toliko dinastični, lojalni in patrijotični kakor ostali državljani, zato je naravnost krivično, ako kdor-koli in naj bo ta tudi vojak — skuša vzbuditi dvome o teh naših čustvih!

»Iz Novega mesta nam pišejo:« Dolenjskih Novic« prva številka je izšla v povečani obliki (v velikosti »Slovenca«) z bobnečo reklamo in garnirana s krvavicami, ki jih otep-lje z veliko slastjo neki rimski dok-tor. Reklama pravi: Kdor pridobi 10 naročnikov, dobiva »Novice« vse le-to zastoni; kdor jih pridobi 25, dobi po vrhu še knjigo »Napoleon I.«; kdor jih pridobi 50, dobi slabo srebr-no uro z verižico; kdor jih pa pridobi 100, dobi dobro srebrno uro z ve-rižico. — Ali ni to lepa reklama, da bi jo zavidal vsak čifutski list? No, si mislijo: Kak dolenjski kalin se mo-ra vvesti: povečana oblika, izhaja vsakih 14 dni, pa stane le 2 K na leto. Toda danes že povemo, da 4 števil-ka že ne bo izšla več v povečani obliki, ampak zopet v skromni obli-čici, s še skromnejšo vsebino. Tako neumni tudi mi nismo, da bi sedali na tak lim, posebno odkar se je otajal ta lim »pod svobodnim solncem«.

»Sodni zvedenci pri razlastit-vah zemljišč v svrhu zgradbe želez-nic.« Od predsedstva višjega deželne-ga sodišča v Gradcu so imenovani sporazumno z deželno politično oblastjo na Kranjskem sledeči gos-podje kot sodni izvedenci pri razla-stitvah zemljišč v svrhu gradbe že-leznic za leto 1913.: Leopold De-kleva, mlinar in posestnik v Bu-jah, Josip Ferjančič, posestnik v Budanjah, Josip Perkan, posestnik v Trnovem, E. Žvanut, posestnik v Lozicah, Fr. Grebenc, gostilni-čar v Velikih Laščah, Ivan Lov-šin, trgovec in posestnik v Ribnici, D. Ranžinger, trgovec v Kočevju, Gašper Čarman, posestnik v Škofji Loki, Ivan Novak, posestnik v Jami, M. Hladnik, vpokojeni gozdni mojster v Ljubljani, Gabrijel Jelovšek, trgovec na Vrhniki, Anton Klinar, deželni višji stavbni svetnik v Ljubljani, Iv. Lušin, zem-ljemerec v Ljubljani, Ivan Majar-on, posestnik in trgovec v Borov-nici, Iv. Ružička, zemljemerec v Ljubljani, Mihael Šusteršič, po-sestnik v Horjulu, H. pl. Scholl-mayer, gozdni ravnatelj v Šnepr-ku, Franc Šerko, župan v Cirknici, A. pl. Kapus, posestnik v Kamni gorici, Avgust Mally, tovarnar in posestnik in župan v Beli peči, Ivan Čop, posestnik v Mostah, Ivan Bu-kovc, posestnik pri Veliki Loki, Al. Češnik, posestnik v Gorenji vasi pri Mirni, Pavel Žhuber plem., Okrog, gozdni mojster v Soteski, Iv. Kadunc, posestnik v Žuženperku, Ivan Krajec, posestnik v Kandiji, Josip Pehani, posestnik v Žužen-perku, Mihael Šlajpah, posestnik v Veliki Loki, E. Tomšič, posest-nik v Trebnju, Ivan Znanec, po-sestnik v Smihelu, Martin Vukš-i-nič, oskrbnik v Metliki, Jos. Zur-c, gostilničar v Kandiji, Mat. Wil-tschnigg, oskrbnik na Križu, Iv. Levec, posestnik v Mengšu, in Iv. Puhek, trgovec in posestnik v Čr-nomlju.

»Darovi za Elizabetno otro-ško bolnico v Ljubljani.« Društvo za vzdrževanje Elizabetne otroške bol-nice v Ljubljani je c. kr. okrajno gla-varstvo v Kranju poslalo znesek 126 kron 33 v kot drugo zbirko darov, h kateri so prispevali: knezoškofjski duhovni svetnik in župnik Jernej Ra-movec v Poljanah 50 K, županstva: v Trati 10 K, v Oslici 10 K, v Hrastju 10 K, v Sori 10 K, v Kovoru 10 K; zbirke župnih uradov: v Podbrezju 9 K 23 v, v Lučinah 6 K 10 v, v Bes-nici 5 K; občinski odborniki v Hrast-ju 6 K. — Vsem plemenitim daroval-cem kakor tudi c. kr. okrajnemu gla-varstvu v Kranju izreka društvo za vzdrževanje Elizabetne otroške bol-nice najtoplejšo zahvalo.

»Društvena statistika.« V mino-lem letu je bilo v Ljubljani 321 dru-štev in sicer 271 slovenskih in 50 nemških; (leto poprej 301 in sicer 254 slovenskih in 47 nemških). Raz-šlo se je 10 društev in sicer 8 sloven-skih in 2 nemški. V društvenem ka-tastru so bila črtana 4 društva in si-ker 3 slovenska in 1 nemško. Dovo-ljenih, a še ne ustanovljenih je bilo šest društev in sicer 5 slovenskih in 1 nemško društvo.

»Na konjih k maši.« Kakor znano je sv. Stefan patron konjereje. Svoj čas so na poseben način častili sv. Stefana v konjerejskih krajih, v zad-njem času so pa ti običaji izumrli. Na dan sv. Stefana lansko leto, torej pred dobrimi štirinajstimi dnevi so

imeli v St. Jerneju mašo, h kateri je prijezdilo 94 jezdecov na lepo okrašenih in ovenčanih konjih. Seveda niso jezдили v cerkev, ampak so se razpostavili zunaj pred cerkvijo. Ko so dobili poseben blagoslov, je odjezdila ta močna kavalkada po St. Jerneju, kjer je bilo polno gledalcev. Saj je bilo pa tudi lepo gledati čvrste fante na lepih konjih, ki so imeli grivo spleteno v male kitice, ki so hile prepletene s slovenskimi trakovi in cvetlicami.

Mačeho in očeta sta tepežkala. Alojzij Klemenčič, star komaj 16, in njegov brat Tone Klemenčič, star komaj 14 let, imata to nesrečo, da imata mačeho. No pa Tone že se prestopa, ker ni doma, ampak se uči krojaštva v Novem mestu pri Weissu, siromak je le Alojz, ki ima mačeho vedno za seboj. Čez praznike je prišel domov tudi Tone in zdaj je bilo regljan nad obema, da je bilo joj. Čez praznike sta še prenašala, na tepežni dan pa sta sklenila mačeho pošteno natepežkati. Ko ju je začela zopet zbadati, sta jo naskočila oba. Tone jo je tolkel s kamnom po prsih in trebuhu, Alojz pa jo je brcal, kamor je zadel. Na vrišč in krik mačeha ji je prišel na pomoč mož, oče obeh fantov in hotel ta dva preteptati. Dečka pa sta se v jezi tudi očetu ustavila in ga je Alojz tako zagrabil z roko za ves obraz, da ga je nekoliko opraskal. Za to svoje tepežkanje se bosta morala zagovarjati pri okrajni sodnji v Novem mestu.

Konkurz je napovedal dne 11. januarja t. l. Ivan Vrisk, trgovec z mešanin blagom na Dol. Straži. Konkurnim upraviteljem je imenovan g. dr. Vladimir Žitek, odvetnik v Novem mestu, konkurznim komisarjem pa deželne sodnije svetnik g. dr. Furlan Anton. Narok za volitev novega upravitelja je določen na 24. t. m., narok za oglasitev terjatev na 18. svečana in narok za likvidiranje terjatev na dan 5. marca t. l., vselej pri okrajnem sodišču v Novem mestu.

Vlom v zidnico. V noči med božičnim dnevom in sv. Štefanom je bilo vlomljeno v zidnico Ane Per, posestnice z Dolenjega vrha nad St. Petrom. Dozdaj še neznani storilci so vlomili vrata menda z motiko ali s krampom in so odnesli eno vedro boljše rdečega in dve vedri slabejšega rdečega in dve vedri slabejšega vina s sodi vred. Škoda znaša nad 120 K. Storilci so morali biti gotovo kakšni žejni ljudje iz najbližje okolice, ker kaže vse in posebno še način, kako so kradli, da so jim tamošnje razmere dobro znane. Morda se bodo še spominjali, kdaj so praznovali sv. Štefana z ukradenim vinom.

Sv. Štefana dan, dan fantovskega pretepa. Da se fantje, osobito hlapci radi stepejo na sv. Štefana dan, to je stara stvar in inteligentje, ki so prisiljeni bivati na kmetih, ne gredo ta dan v nobeno gostilno. Žalibog niso samo fantje ta dan pripravljali k vsakemu pretepu, ampak tudi nekateri pogumnejši može. Med take može je šteti tudi zelo »kunjstnega« konjskega mešetarja Janeza Tekstarja z Jevš, ki je videl šele 34 zim. — Ta je prišel pred kratkim v neki gostilni na Ratežu pretept, kjer je prišel eden izmed udeležencev pretepa ob dva zoba. Pred leti je nosil Tekstar s seboj 300 kovanih vinarjev in skupljal konje. Naletel je na pol pijanega kmetiča, ki je zahteval za svojega konjčica 300 gld. Tekstar je pripomnil: »Kdo hudiča, ti bo dal za to kljuše 300 gld., dam ti pa za konja 300 fickov.« Kmetič je poprijel za besedo, kakor je bilo pričakovati in rekel: »No, če mi pa takoj našteješ 300 fičnikov, pa je konj tvoj.« Na to besedo sta udarila v roke, Tekstar je potegnil iz žepa robec, vsul po mizi za eno skledo fickov, jih odštel kmetu 300 in jih nekoliko še navrgel, ter odvedel kmetičevega konja. Sodniki pa so spoznali, da ta kupčija nič ne velja in Tekstar je moral vrniti konjčica. — Na sv. Štefana dan je prišel ta Tekstar, kateremu se vsak pošten človek ogne s pota, pozno zvečer v Selakovo gostilno, po domače h kuharici pod Trško goro. Tja so prišli tudi Janez Janc z Lešnice, Martin Potočar in zakonska Jožef in Marija Florjančič. Za pečjo je sedel Selakov domač hlapec Anton Terkaj iz Herinjevasi, star okoli 30 let, katerega Tekstar že dlje časa ne pusti pri miru in ga zbada zaradi njegove majhne postave, kjer ga more. Tudi tu je rekel, stopivši v gostilno: »Oho, Terkajček, ti prokleti mali maček, kaj pa delaš?« Testar ni nehal zbadati, zato se je začel prepri, v katerem so potegnili Terkaja iz zapečka na tla, tam pa so ga vrgli ob tla, oziroma Potočar ga je vrgel na tla. Terkaj je odšel iz gostilne, pa sta prišla Tekstar in Potočar za njim na dvorišče in ga metala po tleh, potem pa sta se vrnila na ves gla se smeje nazaj v gostilno. Tekstarju pa še ni bilo dosti zabave, še enkrat se je vrnil na dvorišče, toda komaj je prestopil hišni prag, je zavpil: »Kje pa si, Terkajček, ti prokleti mali maček, sem pojdi, če si za

kaj!« Ni še dobro izpregovoril teh besed, pa je že dobil močan udarec v ostrino sekire po glavi, da se je onesveščen zgrudil na tla. Terkaj je pričakoval, da ga bodo zopet metali po tleh. Oborožil se je s sekiro, čakal pri vratih in lopnil zasramovalca po glavi. Tekstarja so odpeljali takoj v bolnico usmiljenih bratov v Kandijo, kjer je bil o polnoči operiran: trepanirali so mu črepijo, ki je bila prepekana do možganov. Če bo ostal pri življenju, to je še negotovo. Terkaja so vzeli orožniki in so ga gnali v zapore okrožne sodnije v Novo mesto.

Kinematograf »Ideal«. Danes nov spored z učinkovito dramo »Zdravnik svoje časti« in humoristično učinkovitostjo »Zaljubljen parček v vodnem aeroplanu« z Maksom Lindrom. — Razen teh predvajajo se naravnih posnetki: »Francosko jезero«, priljubljeni »Žurnal Pathé«, komične slike: »V flagranti zasačen«, »Gorje če se spuste«, »Začarana galoše« ter drama »Bankovec«.

S plesišča. V nedeljo zvečer sta se v neki gostilni na Resljevi cesti, kjer je bila plesna veselica, zaradi ljubosumnja sprla neki čevljar in njegova žena. Ker je mož vedno bolj rastel, njegova boljša polovica pa se je istotako čimbolj repenčila, so oba postavili pod kap. Zunaj pa sta zopet začela kričati ter si naposled skočila v lase. Ker se je radovedno občinstvo jelo pri prizoru vedno bolj nabirati in vojske ni hotelo biti konec, je stopil v akcijo tudi stražnik, ki pa ravnanja ni mogel drugače ustaviti, kakor da je razburjenega možakarja predstavil k uradu.

Pozor pred nakupom! V ponedeljek 13. januarja okoli 5. popoldne ukradel je izpred vile pod Rožnikom na Večni poti neznan tat perici velik zveženj perila iz vozička med časom, ko se je mudila v vili. Tat se je menda obrnil proti Rožni dolini ali Šiški. V zveznja je bilo razno perilo v vrednosti do 200 K. Razen nekaterih komadov je bilo zaznamovano s črkami: L. U.; D. U.; A. Z.; O. K.; V. K.

V Ameriko sta se včeraj hotele odpraviti Mato Turpolec iz Husaina pri Belovarju in Milan Gurner iz Zbegovarja ter se s tem odtegniti vojaški obveznosti. Nakano jima je pa preprečil na južnem kolodvoru službujoči nadstražnik Večerin s tem, da ju je aretiriral. Oba so oddali pristojni oblasti.

Čigav je cement? Te dni je v neki veži na Poljanski cesti hišnik našel tri vreče cementa. Lastnik naj se zglaš zanje pri policiji.

Pobegnili sta prisiljenca, 25letni Rudolf Kaiser iz Vrbe in 18letni Jožef Jerina iz Planine.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvoru odpravilo v Ameriko 9 Slovencev, 10 Kočevarjev in 40 Hrvatov, nazaj je pa prišlo 20 Hrvatov in 20 Macedoncev. Na Dunaj je šlo 27 Kočevarjev, 17 jih je šlo pa v Beljak. Iz Westfalskega se je povrnilo 37 Hrvatov.

Izgubila je posestnica Jera Medvedškova denarnico, v kateri je imela okoli 54 K denarja. — Trgovski potnik g. Karel Seljak je našel črn dežnik, katerega dobi lastnik nazaj v Kregarjevi trgovini na Sv. Petra cesti št. 23.

Društvena naznanila.

VI. redni občni zbor telovadnega društva »Sokol I.« se je vršil v nedeljo, 12. t. m. ob drugi uri popoldan v društvenem lokalu, trg Tabor št. 2. Starosta dr. Fr. Tomišek pozdravil je vse navzoče. Zlasti pa starosta »Sokola II.« dr. Fetičh-Frankheima in blagajnika. Za hvali se nato slov. dnevnikom za blagohotno priobčitev raznih notic, nato pa še vsem činiteljem, ki so pripomogli premagati težko krizo, ki se je porajala letos v društvu radi tega, ker je bilo društvo vrženo na cesto. Zahvali se v prvi vrsti ljubljanskemu Sokolu, ker je dal društvu zavetje, nato pa še g. Accettu za blagohotno prepustitev prostorov v poletnem času za telovadbo in sedaj za društvene prostore, nadalje pa še slavnemu šolskemu vodstvu na Ledini za zopetno prepustitev telovadnice. Spominja se nato še lepih uspehov, ki jih je »Sokol I.« dosegel tako po br. St. Vidmarju v Pragi, in po br. Dergancu na župnem izletu v Litiji. Zahvali se nato še vrlim članicam za vestno sodelovanje pri vseh prireditvah društva. Nato se spominja še umrlega brata dr. Cerka in sestre A. Remičeve ter umrlega dobrotnika društva viteza Gorup-a, ki je zapustil društvu 1000 K, nakar se zborovalci v znak sožalja dvignejo s sedežev. — Iz tajiškega poročila posnamemo, da je imel odbor 18 rednih in 4 izredne seje ter 364 rednih in 7 ustanovnih članov. Novih članov je pristopilo v minolem letu 72. — Blagajniško poročilo izkazuje za leto 1912 5842 K 78 v dohodkov in 4342 K 78 v izdatkih. Premoženje »Sokola I.« z inventarjem znaša

16.250 K 22 v. Blagajniško poročilo se na predlog pregledovalcev računov odobri. Istotako se odobrijo poročila gospodarja o inventariju, o proračunu za l. 1913, poročila raznih odsekov, kakor orkestralnega, pevškega, veseličnega, izobraževalnega in trobentaškega. S posebnim navdušenjem je bilo sprejeto poročilo načelnika, ki je slikalo svo težko krizo radi telovadnice, pa tudi veselje do dela, lepe uspehe na raznih izletih in zlasti žilavost in neutrudljivost bratov v telovadnici. — Nato je stavil odbor par predlogov, kakor glede članarine, ki ostane ista, kakor do sedaj, potem glede fonda za poškovane brate, kateremu se pridene 100 K in končno se spremene na predlog odbora nekatere točke pravil. Pri nato sledečih volitvah bil je izvoljen soglasno sledeči odbor: starosta dr. F. Tomišek; namestnik staroste dr. P. Pestotnik, načelnik St. Vidmar; ostali odbor pa br.: J. Slapničar, L. Dermelj, R. Rozman, J. Mulaček, L. Tepina, J. Zajc, E. Černe, A. Knajzelj, Iv. Jarc. Namestniki br.: L. Mlakar, F. Jereb, dr. Omerza. Pregledovalca računov: br. Skušek in M. Verovšek. — Po navduševalnih besedah brata staroste, ki je pozivljaj na delo v tekočem letu, ki je slavnostno leto slovenskega Sokolstva, zaključil se je občni zbor vrlega Sokola I., ki ima toliko življenjske energije v sebi, da ni sile, ki bi zamogla streti tega navdušenja! Društvu pa želimo v tekočem letu najsijajnejših uspehov in v svesti smo si, da jih bo tudi doseglo, ker smoteno delo vedno dovede do zaželjenega cilja! Na zdar!

Občni zbor vdovskega in sirotinskega zaklada društva zdravnikov na Kranjskem se vrši v četrtek dne 30. januarja ob pol 7. uri zvečer v restavraciji »Zlatorog«, Gosposka ulica št. 3. Dnevni red: 1. Letno poročilo odbora: a) predsednika, b) tajnika, c) blagajnika. 2. Volitev revizorjev. 3. Slučajnosti.

Društvo zdravnikov na Kranjskem ima svoje mesečno zborovanje in svoj redni letni občni zbor v četrtek, dne 30. januarja ob 7. uri zvečer v restavraciji »Zlatorog«, Gosposka ulica št. 3. Na dnevnem redu so sledeča predavanja: a) dr. Otomar Krajec in dr. Ivan Oražen: Delovanje v okrožni bolnišnici v Nišu. b) dr. Gabriel Hočvar in dr. Mavricij Rus: Delovanje v bolnišnici v Vratcih. c) dr. I. Šabec: Delovanje v bolnišnici v Plevni.

Podporno in pravovarstveno društvo državnih uradnih slug, poduradnikov in pomožnih slug za Kranjsko je priredilo v soboto zvečer v restavracijskih prostorih hotela »Lloyd« svojo letošnjo predpustno veselico. Veselica, ki je bila zelo skrbno angažirana, je izpadla jako dobro, bodisi v financijelnem kakor tudi v moralnem oziru. Prostorji so bili napolnjeni in po vseh prostorih je zavladalo že okoli 10. ure živahno veselje, posebno vrvenje pa je nastalo na plesišču. Igral je jako pridno orkester na lok. Prireditve so se udeležili med drugimi ljubljanski župan dr. Ivan Tavčar, več mestnih svetovalcev, državni poslanec dr. Ravnihar, deželni poslanec profesor Reiser, dalje dvorni svetnik g. grof Chorinsky, Pajk, Kliment in vitez pl. Laschan, vladni svetnik dr. Praxmarer, okrajni glavar grof Künič. Videli smo tudi zastopnike raznih ljubljanskih društev, številno zastopništvo uradnikov vseh vrst in druge. Sploh je prireditve izborna uspeha in se mora društvu na tem uspehu čestitati. Tudi postrežba je bila vsestransko dobra, za kar gre posebna zahvala poleg rediteljem gosp. Tavzesu, ki se ni strahnil ne stroškov in truda, da vsestransko zadovolji vsele goste.

Muzejsko predavanje. V soboto zvečer je priredilo »Muzejsko društvo« letošnje tretje predavanje. Predaval je prof. dr. Karel Capuder iz Kranja in sicer o postanku grofije Goriške. Predavanje je bilo zelo zanimivo, ker spada to vprašanje v našo slovensko zgodovino, obenem pa je to vprašanje zelo zamotano, malo jasno in med zgodovinarji slovenskimi, kakor tudi sosednimi v več točkah preporno. Prvi začetek goriške grofije je tvorilo ozemlje med spodnjo vipavsko dolino, Sočo in Trnovskim gozdom. Glavni kraji so bili grad Solkan in vas odnošna »Vila Gorica«, ki se je šele pozneje imenovala grad. L. 1001 je daroval cesar Otton III. polovico tega ozemlja oglejskemu patrijarhu, polovico pa furlanskim grofom. Gotovo si je hotel cesar zagotoviti s tem to važno ozemlje, ki tvori prehod iz Srednje Evrope v Italijo. Predavatelj prof. dr. Capuder je mnenja, da je pripadalo to zgoraj označeno ozemlje Italiji. V 11. stoletju se na tem ozemlju, kolikor vemo iz zgodovine, niso vršile nobene pomembnejše politične izpremembe. Na hi bili v tem času goriško grafi-

jo imeli koroški vojvode Epensteinerja, govornik zanika. Tudi zanika govornik, da bi bila Goriška že od l. 1001 kot grofija. Šele v l. 1217 se imenuje v listinah prvi grofija (comitatus). Kdaj pa je bila povzdignena Goriška v grofijo se formalno v zapisnikih ne najde. Nato je omenil govornik še v kratkem nadaljno zgodovino Goriške, s čemer je zaključil svoje zanimivo predavanje.

Prosveta.

Iz gledališke pisarne. Danes, v torek (par), slovanska operna noviteta »Naskok na mlin«. V četrtek (nepar) ob znižanih cenah, duhovita burka »Charleyeva teta«, ki je ni bilo že več let na našem odru. Režijo ima gosp. Fišer. V soboto (par) priljubljena opera »Hoffmannove pripovedke«. V nedeljo popoldne za veliko ljudsko predstavo (izven abonementa, za lože par) izvirna slovenska noviteta »Rošlin in Verjanko«, kateri je zajeta snov iz narodne pesmi. Zvečer (izven abonementa, za lože nepar): »Večni mornar«, z odličnim gostom — primadona zagrebškega deželnega gledališča, gđca. Mira Korošče — v poje Sento.

Izpred sodišča.

Kazenske obravnave pred deželnim sodiščem.

Stavka v papirnici v Vevčah. Pred tremi meseci se je raznesla vest, da je izbruhnila med delavstvom v Vevčah stavka. Vest se je potrdila, stavkati je pričelo okrog 600 delavcev in le malo, nekaj čez 10, delavcev je ostalo pri delu. Pri tem je ostalo, in javnost je na to že skoro pozabila.

Kakor skoro pri vsaki stavki, tako so nastale tudi v Vevčah stavkarske rabuke, katere so povzročili indirektno takozvani stavkokazi, izvršili pa so jih nepremišljeni delavci ozir. nekaj preveč razburljivih duhov med stavkajočimi, kakršnih se pač povsod nekaj dobi, ki celo stvar s svojo prenapetostjo in nepremišljenostjo pokaze in dosežejo ravno nasprotno od tega, kar cela akcija zasleduje in zahteva.

Med onimi, ki so ostali pri delu je tudi neki Tolmajner. Stavkajoči, okoli 100 delavcev, so se zbrali 23. novembra pred njegovo hišo. Demonstrirali so po svoje in se hudovali nad njimi, da ne opusti dela. Vdrl so celo na njegovo dvorišče in neki Janez Kocjančič je udaril celo po oknu Tolmajnerjevega stanovanja.

Temu hrupnemu nastopu so naredili konec orožniki. Na njihov poziv so se delavci razšli, ostal pa je Janez Kocjančič, ki se je začel z orožnikom prerekati. — Druga nespamet. — Sicer ni bil moč nasilen, vendar je pokazal svojo nepremišljeno trdovratnost in odurnost proti orožnikom s tem, da je odgovoril orožniku na poziv, da naj se odstrani z besedami: »Če čem, vi mi nimate nič za zapovedati.« Ko mu je pa orožnik napovedal aretacijo, ga je Kocjančič pozval, da naj ga takoj prebode.

Pri obravnavi so pričre potrdile vse to in moč je po svoji krivdi prišel v kazen. Sodišče ga je obsodilo na 8 dni zapore.

Se večjo neprevidnost sta napravila nadaljna obtožbenca Ivan Gregor in Rudolf Šešek.

Dne 22. novembra se je zbrala velika množica stavkajočih pred tovarno. Prišli so orožniki, ki so skušali stavkajoče razgnati. Večina delavcev se je umaknila mirno in priznati se mora iz slike celega položaja, kakor ga slikajo vsi očividci, da so postopali pri tem orožniki jako taktično in zelo prizanesljivo. Kljub temu so se našli med stavkajočimi ljudje, ki so metali nanje kamenje, in en kamen je zadel na mostu orožnika Kalenčiča v nogo. Poškodoval ga ni, toda orožniki so bili napadeni, in da niso ohranili mirne krvi, bi bile izrasle iz tega prav lahko nedogledne občutne posledice. Orožnik Kozar je videl Gregorja, ko je pobiral kamen. Stopil je proti njemu s svojimi tovariši in čuli so besede: »Permojduš, kje je kamen?« Če se je posrečilo Gregorcu kamen pobrati, ne vedo. Gotovo pa je, da se je Gregorc v tem trenutku pripognil, razpil obe roki in hotel Kozarja objeti okrog nog, bržkotne da bi ga dvignil in vrgel čez ograjo v vodo, kar bi bilo gotovo povod za splošen napad. Gregorc se to k sreči ni posrežilo. Orožniki so ga prijeli in odvedli na stran, ostali pa so se nato razšli. Ostal je samo še Rud. Šešek. Ta je orožnikom rekel: »Če tega vzamete, gremo vsi v Ljubljano!«. Proti razidocim tovarišem pa je zaklical: »Pojte sem, pojte skupaj!«. Gregorc so orožniki izpraševali kdo in kaj da je, in so ga nato, samo da se ohrani mir in da se stavkajoči še bolj ne razburijo, izpustili. Gregorc vse taji, Šešek pa pravi, da je delal to po nalogu župana, češ, obdrži ga, da ne bo nesrečen. Obenem so pričeli potrditi, da so stavkajoči Tolmajnarja tako ustrašili, da res ni šel delat in da mu je Šešek zagrozil, če gre na delo, da bo tekla kri.

Stavka se nadaljuje še sedaj. Stavimo stavkajočih znaša okrog 600, dela pa komaj 10 delavcev. Več stavkajočih je odšlo v tujino, med temi tudi nekaj domačinov in takih, ki imajo svoje družine in svoje hišice v Vevčah.

Po daljšem posvetovanju je obsodilo sodišče v smislu obtožnice Iv. Gregorja na 5 mesecev težke ječe poostrene s trdim ležiščem in postom vsakih 14 dni, in Rud. Šeška na 3 tedne strogega zapore.

Razne stvari.

*** Nesreča na ledu.** Iz Stokholma poročajo: V Karlstadu je utonila pri drsanju rodbina tovarniškega delavca Petersna, obstoječa iz štirih oseb.

*** Nafta se je vnela.** Iz Grosnyja poročajo: V tvornici za nafto tvrdke Ahverdov je izbruhnil požar v dveh vrtnih stolpih. Požar se je razširil še na tri druge stolpe.

*** Veliko pomeverjenje.** Iz Losnarič poročajo: Pri tvrdki Landau nastavljeni blagajnik Koilicki je pomeveril več nego en milijon rubljev ter pobegnil.

*** Očeta umoril.** Iz Budimpešte poročajo: Predvčerašnjim je tovarnarja Roberta Schöberla ustrelil njegov 28letni, slaboumni in epileptični sin Jožef. Morilec je šel nato na cesto, kjer so ga aretirali.

*** Velik požar.** Iz Monce poročajo: V nedeljo jutraj je v parnem mlinu Bardone izbruhnil požar, ki je vpepelil trinadstropno poslopje, vse zaloge in skladišča. Škoda znaša 350.000 lir.

*** Roparski napad.** Iz Palerma poročajo: Dva s puškami oborožena moška sta napadla hišo nekega posestnika ter umorila posestnika, njegovega sina in nekega stražnika, ki ju je zasledoval. O zločincih nimajo sledu.

*** Železniška nesreča.** Iz Londona poročajo: Vsled pregoste megle je zavezil včeraj blizu Birminghama brzovlak v osebnih vlak. Dva vagona osebnega vlaka sta bila popolnoma razbita. Dve osebi sta bili usmrčeni, 40 pa težko ranjeni.

*** Nadepolna mladina.** Iz Mako na Ogrskem poročajo: Učenca Jožef Torda in Aleksander Fekete sta si zaradi nekega prepira napovedala dvoboj. Oba sta svojim staršem ukradla samokresa ter v nekem bližnjem gozdu streljala drug na drugega. Fekete je bil težko ranjen.

*** Grozen čin pijanca.** Iz Stokholma poročajo: Neki pijachi vdani delavec je hotel svojo ženo in svoja dva otroka umoriti. V to svrhu je prinesel domov dinamično patrono, ki jo je zažgal. Učinek eksplozije je bil grozen. Delavec je bil na kosce raztrgan, hiša pa skoraj razdejana. Otroka in žena so ostali nepoškodovani.

*** Veliki snežni viharji.** Iz Londona poročajo: V srednji in severni Angliji, kakor tudi na Škotskem so hudi snežni viharji. Telegrafične in telefonične zveze so na posameznih mestih popolnoma uničene. Na severovzhodnem obrežju meče morje neprenehoma ostanke razbitih ladij. Mnogo oseb je bilo usmrčenih. Na Irskem so velike povodni.

*** Samomor v preiskovalnem zaporu.** Iz Inomosta poročajo: V tukajšnjem preiskovalnem zaporu so predvčerašnjim našli mrtvo poštno uradnico in voditeljico poštnega urada Inomost-Pradl, Marijo Baumgartner, ki je bila zaradi raznih defraudacij v preiskavi. Ponoči je v samomornem namenu iztrgala iz zidca cev za plin.

*** Velik požar v Belgradu.** Iz Belgrada poročajo: V tukajšnji tvornici za sukno, ki je last bratov Ilić, je izbruhnil v nedeljo požar, ki je vpepelil celo tvornico. Posrečilo se je rešiti večjo vsoto denarja, ki je bila v pisarni, in mnogo sukna, v vrednosti enega milijona. Škoda znaša 250.000 dinarjev. Ker je tvornica dobavila srbski armadi, so najbrže zažgali sovražniki Srbije.

*** Nesreči na morju.** Iz Kodanija poročajo: Danski tovorni parnik »G. Koch« se je na potu iz Kristianije v Buntise vsled velikega viharja potopil. Sedem oseb moštva je utonilo. Kapitana in dvanaest mornarjev so rešili. — Iz Novega Jorka poročajo: Parnik »Uranium«, ki je plul iz Rotterdamu v Halifax in na katerem je bilo 800 pasažirjev, je pred Halifaxom zavozil v skalo. Pasažirje in moštvo so rešili.

*** Nepravi drž. pravdnik.** Kakor smo že poročali, je iz moabitškega zapore v Berlinu pobegnil neki elegantno oblečeni mož, ki se je predstavil jetniškemu ravnatelju kot državni pravdnik. Ta premetenec se imenuje Lampe. Iz zapore je šel v restavracijo ter telefonično poklical kriminalno policijo, kateri je sporočil, da so ga vsled prijaznega posredovanja moabitških jetniških uradnikov izpustili na svobodo. Vendar pa ga je kmalu nato policija prijela, ko je ravno pri svoji ženi slavil njen rojstni dan.

*** Posledice alkohola.** Z Dunaja poročajo: V nedeljo dopoldne so šli 50letnega delavca Janeza Bru-

ria in njegove tri nezakonske otroci. Ravnotako so našli tudi dva druga delavca, ki sta bila v družbi z bratcem in njegovimi otroci. Vseh šest oseb so prenesli v bolnico, kjer je umrla 14letna hčerka Brunnerjeva in delavec Hammer, ne da bi se vedelo. Ostale osebe se še niso zadle, vendar pa upajo zdravilni, da bodo umrle. Pili so pivo in rum.

Telefonska in brzojavna poročila.

Ljubljanski volilni red pred državnim sodiščem.

Dunaj, 14. januarja. Pred državnim sodiščem se je vršila danes razprava o pritožbi deželnega odbornika in podžupana dr. Karla Trillerja proti odločitvi dež. predsedstva hranijskega glede ljubljanskega volilnega reda in zaradi sprejetja onih občinskih volilcev ljubljanskih, ki ne živajo v Ljubljani, v imenik deželno-hranijskih volilcev za Ljubljano. Kakor smo omenili, je namreč klerikalna stranka na podlagi zloglasne novele k ljubljanskemu statutu z dne 29. maja 1912 vtihovala več kot 600 občinskih kmetov, ki posedujejo v mešanem pomešju kako zaplato in v kmetijskih branjeh, ki hodijo v Ljubljano prodajati sadje itd., med ljubljanskimi občane (!) in s tem v vrsto ljubljanskih deželno-hranijskih volilcev.

Dr. Karel Triller je zastopal svojo pritožbo osebno, dež. vlado je zastopal deželno-vladni svetnik v Ljubljani Kulavics. Kot referent je nastopal član državnega sodišča prof. Čihlač. Dr. Triller je v svojem govoru zlasti izvajal sledeče:

Gorišče moje pritožbe leži v dejstvu, da deželno predsedstvo hranijsko ni ugodilo mojim ugovorom glede tolačenja, da z novelo k ljubljanskemu volilnemu redu z dne 29. maja 1912 osebe, ki so postale člani občine nimajo še vsled tega občinske volilne pravice. Tolmačenje dež. predsedstva pa dela ta napačni sklep. Da se dokaže, da je to napačna konkluzija, je treba razmotriti samo zgodovino postanka deželno-hranijskega volilnega reda iz l. 1908 in konsekvence, ki izhajajo iz tega. Deželno-hranijski volilni red je sad kompromisa med strankami ter daje v § 46. garancijo proti nasilstvu ali drugi stranki s tem, da določa, da se vsako izpremembo dež. volilnega reda kvalificirano večina. Na podlagi tega volilnega reda so se vršile potem dopolnilne volitve v Ljubljani ter sta bila izvoljena l. 1910 za dež. poslanca Knez in Dr. Oražen, l. 1911 pa gg. Reisner in Ribnikar. Pri volitvah l. 1911 ni bilo onih 600 volilcev, ki plačujejo v Ljubljani davke sprejetih v volilno listo. Dr. Pegan in tovariši so jih hoteli reklamirati. Bili pa so zavrnjeni ker te osebe niso člani občine v smislu § 13. Proti temu odloku deželnega predsedstva je dr. Pegan in tov. remonstriral pri drž. sodišču, pač pa je dež. zbor zavrnul in anuliral in takorekoč v eni sami sklenil novo novelo k ravno ustvarjenemu občinskemu volilnemu redu, v katerem se je § 7 tako izpremenil, da so dobile tudi osebe, ki ne prebivajo v Ljubljani, pač pa so tam davkoplačevalci pravico občinskega članstva. Potem je prišlo do novih volitev. Onih l. 1911 z uspehom izreklamiranih 600 volilcev se je sprejelo sedaj v volilno listo. Tem novosprejetim volilcem sem oprekal volilno pravico, pa sem bil zavrnjen. Brez pravice. Kajti jaz trdim, da ne more zakon z dne 29. maja 1912 nikdar derogirati deželno-hranijskemu volilnemu redu iz l. 1908. Ta zakon ima pač tendenco, določbe deželnega volilnega reda temeljito izpremeniti, vendar pa tega ne more, ker je bil sklenjen brez predpisane kvalifikacije prezenze s samo 26 klerikalnimi glasovi. Naziranje, da se po § 7 vpejani člani obenem tudi občinski volilci, nasprotuje jasnim določbam deželnega reda.

Novela k občinskemu redu je dala tem osebam občinsko članstvo, to pa je samo naslov brez značaja in pravice.

V ostalem se sklicuje pritožnik dr. Karel Triller na izvajanja svoje občinske pritožbe.

Dež. vladni svetnik Kulavics niti ne poskuša izpodbiti argumentacije dr. Trillerja ter izjavi, da pritožba te strani vprašanja ne dotika, vsled česar pravi, da si more prihraniti ugovor. V ostalem navaja svetnik Kulavics argumente, ki jih je ljubljanska deželna vlada navajala proti dr. Trillerjevi pritožbi.

Po enourni obravnavi razglasi predsednik prof. Unger, da se sodba razglasi v četrtek ob pol 10. dopoldne.

Istrski deželni zbor.

Dunaj, 14. januarja. Obisk namestnika princa Hohenlohe na Dunaju spravljajo v zvezo z vprašanjem sklicanja istrskega deželnega zbora.

Davek na vžgalice.

Dunaj, 14. januarja. V debati o znanem fin. načrtu je izjavil fin. minister Zalesky glede projektiranega davka na vžgalice, da bo to produkcijski davek in bo znašal za vsako škatljico 2 vin. Celoten uspeh se računa na 15 milijonov kron.

Volilna reforma v Bukovini.

Črnovice, 14. januarja. Deželni zbor je sprejel zakonski načrt o spremembi deželne volilne reda. Po tem načrtu bodo v 3 nemških volilnih okrajih Zidje in Nemci volili v posebnih sekcijah. Deželni zbor je nadalje sprejel resolucijo, v kateri poziva avstro-ogrsko vlado, naj se zavzame za Kucovalah v Makedoniji.

Vojni minister v Budimpešti.

Budimpešta, 14. januarja. Vojni minister fzm. Krobatin je obiskal včeraj ogrskega ministrskega predsednika in druge člane kabineta.

Sleparstva v naborni komisiji v Pešti.

Budimpešta, 14. januarja. Preiskava radi sleparij pri naborni komisiji v Pešti je spravila na dan silno obtežljivi material. Snoči je bilo aretiranih 13 častnikov 32. pehotnega polka, med njimi 1 major. Častnike so izročili vojaškemu sodišču.

Smodnišnica.

Dunaj, 14. januarja. Avstrijska smodnišnica na otoku Dubravici je zletela danes ponoči v zrak. Uvedli so strogo preiskavo.

Proti vladni volilni reformi na Ogrskem.

Budimpešta, 14. januarja. Odpornemu gibanju proti volilni reformi, ki jo je predložil parlamentu ministrski predsednik dr. Lukacs, sta se pridružili: romunska narodna in madžarska krščansko - socialna stranka.

Stavka na Ogrskem.

Budimpešta, 14. januarja. Ker se je izreklo nedeljsko zborovanje socialnih demokratov za generalno stavko in v zvezi z njo do njene izvedbe za bojko alkohola, bo strankarsko zborovanje dne 26. t. m. samo formalno sklepalo ter bo dobilo strankarsko vodstvo tozadevno navodilo. Najbrže se bo strankarsko vodstvo samo določilo, kdaj začne s stavko.

Sazonov — državni svetnik.

Petrograd, 14. januarja. Car Nikolaj je imenoval ministra zunanjih del Sazonova za pravega državnega svetnika.

Izprememba v francoskem ministstvu.

Pariz, 14. januarja. Imenovanje Lebruna za francoskega vojnega ministra je našlo v časopisju simpatičen sprejem. Zlasti naglašajo časopisje njegovo delavnost in izražajo upanje, da bo nadaljeval uspešno delovanje Milleranda.

Bolezni ruskega cesarjeviča.

London, 14. januarja. Angleškimi listom javljajo iz Petrograda, da je prestolonaslednik cesarjevič Aleksij zopet nevarno obolen in da je prisiljen ostati v postelji.

Zet črnogorskega kralja Nikolaja zbolel.

Berolin, 14. januarja. Velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča, carjevega adjutanta in zeta kralja Nikolaja črnogorskega je zadela kap. Njegovo stanje je zelo resno.

Španski poslanik pri Vatikanu.

Madrid, 14. januarja. Španska vlada je imenovala za svojega poslanika pri Vatikanu bivšega liberalnega ministra Calbetona.

O sodelovanju francoske in ruske armade.

Paris, 14. januarja. Vojni minister Lebrun pošlje v Petrograd vrhovnega poveljnika francoske armade, da se z ruskimi vojaškimi krogi dogovori o skupnem delovanju francoske in ruske armade, oziroma o sporedni organizaciji, ki je v zvezi s tem skupnim delovanjem.

Mongolsko vprašanje.

Petrograd, 14. januarja. Sem dopislo mongolsko odposlanstvo namerala dobiti od ruske vlade dovoljenje v Petrogradu ustanoviti trajno diplomatsko zastopstvo, s čimer upa dobiti Mongolska tudi priznanje drugih velesil. Ruska diplomacija je s tem v principu zadovoljna.

Petrograd, 14. januarja. Član tu se mudečega mongolskega odposlanstva se je izrazil napram nekemu žurnalistu, da ne vladajo na Mongolskem nikakor tako dobre razmere, kakor se to zdi v ruskem zunanjem uradu. Mnogo mongolskih knezov ni zadovoljnih z rusko-mongolsko pogodbo, ker jim ta pogodba jemlje denarne ugodnosti, ki so jih imeli do sedaj od strani Kitajske. Dogodki zadnjega časa so povzročili veliko draginj, tako da je na primer danes čaj trikrat tako drag kakor je bil svoj čas. Mongolci so tudi nezadovoljni zaradi pogajanj Rusije s Kitajsko ter žele, da prijavi Rusija drugim velesilam neodvisnost Mongolske, kar se

do sedaj ni zgodilo. Če ne bo imelo mongolsko odposlanstvo v Petrogradu nikakega uspeha, bo baje obiskalo druge evropske dvore.

Bruselj, 14. januarja. »Agence d'extreme Orient« poroča iz Pekinga, da se bo vprašanje vojne med Rusijo in Kitajsko odločilo v prihodnjih štirih tednih. Razporeženo med kitajskim ljudstvom je tako sovražno Rusom in tako bojovito, da se zdi vojna neizogibna.

MED VOJNO IN MIROM.

Konec mirovnih konferenc! — Vojna se nadaljuje! — Panika na borzi.

London, 14. januarja. Reuterjev biro javlja: Načelniki balkanskih delegacij so imeli danes dopoldne sejo, na kateri so sklenili, da bodo istočasno z vročitvijo note velesil dali izročiti Turčiji svojo noto, v kateri bodo turško vlado obvestili, da so mirovna pogajanja definitivno prerušili. Obenem bodo dobili poveljniki zaveznških armad ukaz, naj napravijo konec premirju.

Dunaj, 14. januarja. Vest Reuterjevega biroja je povzročila na borzi kolosalno paniko.

Mirovna pogajanja.

London, 14. januarja. Kakor izve Reuterjev biro, ostanejo delegati balkanskih držav samo iz obzirov na velesile v Londonu in upajo, da bo imela nota velesil v Carigradu kak učinek, tako da bo Turčija v par dneh izpremenila svoje postopanje. Če bi se to ne zgodilo v kratkem, bodo delegati Balkanske zveze zapustili London in sovražnosti bi se nato zopet pričele.

London, 14. januarja. Politični krogi postajajo vedno bolj pesimistični. Pričuje se, da se bo turška narodna skupščina izrekla proti noti velesil, ter se odločila za nadaljevanje vojne. Resnost položaja bi se potem tako poostрила, da bi stala Evropa zopet pred ono krizo, ki je grozila ob začetku balkanske vojne.

London, 14. januarja. Nota veleposlanikov ne zahteva samo predaje Odrina in prepustitve Egejskih otokov velesilam, marveč poudarja, da Turčija v celi Evropi ne bo dobila pomoči, če se ne vda. V Londonu se skuša najti izhod iz teškoč, ki onemogočajo zopetni sestanek mirovnih delegatov. Balkanski delegati izjavljajo, da turški delegati ne morejo Londona zapustiti, dokler se v formalni seji ne konstatira, da so pogajanja prekinjena. Evropski diplomatski krogi skušajo posredovati ter predlagajo, da naj se konferenca bavi pred vsem s sekundarnimi vprašanji, to je s turškim državnim dolgom in vojno odškodnino, ki jo zahtevajo Balkanske države, to je ene milijarde frankov.

Silno nestrpno je razpoloženje balkanskih delegatov, ki so opetovano že hoteli odpovedati premirje in odpotovati iz Londona, vendar pa so to odložili z ozirom na noto velesil, ter hočejo počakati na odločitev turške narodne skupščine.

Berolin, 14. januarja. Diplomatični krogi zatrjujejo, da se izpremembe, ki jih zahteva Nemčija v noti veleposlanikov Turčije, ne tičejo merita, marveč peremotoričnega tona, ki ga hoče Nemčija znatno ublažiti.

Bolgari ob Marmarskem morju.

Berolin, 14. januarja. »Lokalanzeiger« poroča iz Pariza, da so Bolgari v zasedenih turških pokrajinah s centralnimi mesti Rodosto in Galipolis uvedli bolgarsko upravo.

Kabinetna kriza v Turčiji.

Carigrad, 14. januarja. Kljub uradnemu demitiju je mladoturški list »Tasvir i Efkar« izvedel, da je sklenilo turško ministristvo podati svojo demisijo. Baje se bo že danes izvedelo, kdo prevzame sestavo novega kabineta.

Athos.

Frankobrod o. M., 14. januara. »Frankfurter Ztg.« poroča iz Petrograda, da se bo gora Athos sporazumno z vladami vseh balkanskih držav nevtiralizirala. Protektorat nad to pokrajino bo prevzela Rusija skupaj z balkanskimi državami, izvzemši Črno goro, ki nima tam nobene samostana. Tudi Avstro-Ogrska ni udeležena.

Turška velika skupščina.

Carigrad, 14. januarja. Kakor poročajo listi, ministrski svet še ni definitivno sklenil, sklicati velike skupščine, pač pa se bo baval ministrski svet s tem vprašanjem. Tozadevni predlog je stavil veliki vezir.

Bolgarsko-romunska zveza.

London, 14. januarja. »Times« poročajo, da so imela včerajšnja pogajanja med romunskim ministrom Jonescujem in dr. Danevom izredno velik uspeh, tako da je v kratkem pričakovati sporazuma med obema državama. Včerajšnje seje so se udeležili tudi srbski mirovni delegati. Baje so Bolgari izjavili, da hočejo dati Romunski zahtevano ozemlje, če prepuste Srbi Bolgarom Bitoli. Srbski delegati tej zahtevi niso nasprotovali.

Berolin, 14. januarja. »Lokalanzeiger« iz Pariza poroča, da napredujejo bolgarsko-romunska pogajanja vsled srečne in izredne spretnosti intervencije Angleške, nad vse povoljno tako, da je pričakovati v najkrajšem času ne samo zedinjenja v vseh sedaj še prepornih točkah, marveč da pride najbrže celo do bolgarsko-romunske zveze. Baje je Bolgarska že odnehala in tudi Romunska se je že pomirila.

Mladoturška zarota.

Carigrad, 14. januarja. Mladoturška stranka je poskusila puč. Policija in konjenica sta zasedli najvažnejše točke v mestu. Preiskava glasom turških poročil ni dala nikakih pravih rezultatov. Šlo je za namen, strmoglaviti velikega vezirja Kiamil pašo in vlado.

Carigrad, 14. januarja. Vlada nastopa proti razširjevalcem napačnih vesti z vsoto strogotostjo ter je dala odstraniti iz Carigrada vse agitatorje. Več časnikarjev, ki so objavili vesti o krizi v kabinetu, je bilo kaznovanih.

Intervencija velesil.

Berolin, 14. januarja. Wolffov biro javlja, da bo kolektivna nota velesil glede miru predložena porti šele v četrtek. Vročitve note se je zakasnila zategadelj, ker je Nemčija nasvetovala neke spremembe, o katerih se morajo šele posvetovati poslaniki v Londonu. V tej noti se bo Turčiji energično nasvetovalo, naj Odrin odstopi in prepusti rešitev vprašanja Egejskih otokov velesilam.

Srbski profesorji.

Belgrad, 14. januarja. Minister prosvete je vprašal vojnega ministra, če bi bilo mogoče profesorje in suplepte opustiti vojaške dolžnosti, da nadaljujejo pouk. Vojni minister je odgovoril, da ne more biti pred sklenjenjem mirom nobeden oproščen.

Srbski narodni praznik.

Belgrad, 14. januarja. 29. december se razglša kot srbski narodni praznik ter se bodo služili ta dan po celi državi parastosi za padle srbske junake.

»Leto čudežev.«

Sofia, 14. decembra. V vladnem listu »Miru« priobčuje ministrski predsednik Ivan Gešov uvodnik, ki mu je dal naslov »Leto čudežev«. V članku se Gešov spominja teškoč, ki so zavladale začetkom leta 1912, potem pa slavi veliko delo, ki je rodilo balkansko zvezo. Ta zveza je, ako se vpoštevajo do sedaj vladajoče razmere, pravcati čudež. Proslavljajoč junastvo združene armade balkanskih zaveznikov, naglašja, da bo veliko delo, nanašajoče se na ustanovitev balkanske zveze, kronano z drugim čudežem — z Veliko Bolgarsko, odgovarjajoče San Štefanskemu miru, o kateri si še nedavno tega nihče ni upal sanjati.

Minister Gešov o sporu z Romunijo.

Sofija, 14. januarja. Ministrski predsednik Ivan Gešov se je izrazil nasproti neki odlični politični osebi, da ni malo ne dvomi, da se bo bolgarsko-romunski spor rešil mirnim potom.

Brzojavne zveze v Srbiji.

Belgrad, 14. januarja. Brzojavna zveza med Belgradom in Cetinjem je gotova, tudi zveza z Bitoljem že funkcijonira.

Theodorov na Ruskem.

Sofija, 14. januarja. Podučeni krogi zatrjujejo, da je bilo potovanje bolgarskega finančnega ministra Theodorova na Rusko uspešno. Theodorovemu posredovanju se je posrečilo odstraniti teškoče zaradi sklenitve miru ter je dosegel tudi glede romunskih zahtev velik uspeh.

Turki odklanjajo Greyjev predlog.

London, 14. januarja. Kakor se zatrjuje v diplomatskih krogih so turški delegati odklonili predlog sir Ervarda Greya, da bi on kot častni predsednik sklical novo sejo mirovne konference. Tudi vsi poskusi veleposlanikov, da bi posredovali med delegati balkanske zveze in Turčije, so ostali dosedaj brezuspešni. Angleški listi poročajo o novem posredovalnem predlogu, ki meri na to, naj bi odrinski vilajet tvoril posebno državno-pravno telo, ki bi ostalo pod suvereniteto Turčije.

Turška narodna skupščina.

Carigrad, 14. januarja. Sultan Mehmed dosedaj še ni podpisal iradeja, s katerim bi se naj na predlog velikega vezirja Kiamila paše sklicala turška narodna skupščina.

Boji pred Skadrom.

Kotor, 14. januarja. Boji med oblegano turško posadko v Skadru in med črnogorsko vojsko se še vkljub sklenjenemu premirju vedno opetu-

Važno za vsakega Slovenca, ki hoče razumeti pojave v političnem življenju!

IZŠLA JE KNJIGA:

»O najvažnejših političnih in socialnih strankah in strujah ali kratak uvod v praktično politiko«.

Spisal Ljudevit Furjan. Izdal in založil Vekoslav Spindler, urednik v Celju, pri katerem se knjiga doblja. Cena izvodu 2 K 50 v, po pošti 2 K 70 vin.

jejo. Črnogorska armada mnogo trpi vsled silnega mraza in slabega vremena.

Romunsko-bolgarski spor.

Bukarešta, 14. januarja. V tukajšnjih političnih krogih zatrjujejo, da sta se dr. Danev in romunski pooblaščenec Misu že zedinila, da se predloži romunsko-bolgarski spor v rešitev velesilam.

Današnji list obsega 6 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Valentin Kopitar.

Tiskovna in tisk »Narodne tiskarne«.

Okrevajoči

uspešno podpirajo popolno zdravljenje z rabo Scottove emulzije, ker jo celo oslabljen želedec lahko sprejema in popolnoma prebavi. Ako premislimo, da vedno enakomerna, izvrstna kakovost posameznih sestavin Scottove emulzije daje posebno redilnost, je lahko razumeti, zakaj je nje raba v času okrevanja za mlado in staro tako koristna. Obenem je pa Scottova emulzija tako slastna, da jo radi uživajo odrasli in otroci.

Cena originalni steklenici 3 K 50 v. Dobiva se po vseh lekarnah. Proti vpoštiljiti 50 v. v plačilih znamkah doblite od tvrdke SCOTT & BOWNE, d. z. o. z. na Dunaju VII. sklicevate se na naš list enkratno vpoštiljate poizkušnjo o. kake lekarni.

Sami se obtožujemo

dan na dan v najrazličnejših variacijah. Posebno bridko je, ako zastarane bolzeli pripravijo človeka do spoznanja, da bi si bil lahko pomagal, ako bi bil za časa kaj storil. To velja predvsem za zastarane katere. Kdor proti novim kataram takoj rabi Fayeve pristne sodenske mineralne pastilje, ne stopijo pri njem katari nikoli v kronični stadij. Pa tudi pri kroničnih katarih so Fayeve pristne sodenice izborna pomoč in jih ni moči dosti priporočati. Zahtevajte pa izrecno »Fayeve« sodenice, vse ponaredbe pa odločno zavračajte.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 3062 Srednji zračni tlak 736 mm

Januar.

Čas opazovanja Stanje barometra v mm Temperatura v °C Vetrovi Nebo

13. 2. pon. 734.3 -35 sl. jivzh. oblačno

9. zv. 737.2 -37 sr. szah. "

14. 7. zj. 738.4 -38 sl. jug. "

Srednja včerajšnja temperatura -4.3° norm. -2.6° Padavina v 24 urah 0.0 mm.

Halo! Halo!

Kupujem za 50 % dražje nego vsak drugi. Od gospode odloženo moško obleko, tudi častniške uniforme, zlate vrvice, rablene preproge, partijsko blago itd. Ker skozi Ljubljano samo potujem in se pomudim tu samo kratak čas, prosim, da me takoj z dopisnico obvestite. 180

Pinkas Graumann, hotel pri Slonu, Ljubljana.

Sprejme se

strojnik

v velikem industrijskem podjetju na Spodnjem Štajerskem. — Ponudbe pod šifro »Strojnik« na upravništvo »Slovenskega Naroda«. 156

V najem se odda prodajalniški

lokal

na Mestnem trgu.

Ponudbe pod »Lokal« na upravništvo »Slovenskega Naroda« 4808

Stelaže

2 špecerijski in 1 manufakturna z galerijo, 2 registrirni blagajni, omara za led, plinova peč, ciklostil in kopirna preša se prodajo po nizki ceni v l. uradniškem gospodarskem društvu v likvidaciji, Kongresni trg št. 12. Proda se tudi še špecerijska in manufakturna zaloga pod nakupno ceno. 157

Gospodična

vešča papirne in galanterijske stroke,
želi službe prodajalke ali blagajničarke
Cenjene ponudbe pod „Poštena“ na
upravnishvo »Slovenskega Naroda«. 181

Odvetniški kandidat

s sodno in polletno odvetniško prakso
išče mesta. 164

Vstop takoj ali v doglednem času. Po-
nudbe na uprav. »Sl. Nar.« pod št. 1000.

V predmestju v Ljubljani se ta-
koj odda majhna 148

trgovina z meš. blagom

jako priporočljiva za izvežbano proda-
jalko. Letni promet K 12000 in se za-
radi poglobitve Ljubljane lahko po-
množi na 20000 K. Natančna pojasnila:
H. Richter, Čojzova cesta št. 1.

Največja zaloga ur, juvelov, zlatnine in srebrnine.

Najnižje cene!

Briljantni prstani (pristni la) od 15 K naprej
Diamantni prstani 10 „
14 kar. zlati prstani 3-50 „
Briljantni uhani 60 „
14 kar. zlati uhani 3-50 „
14 kar. zlate zapestnice 18 „

14 kar. zlate zapestnice z uro od 80 K naprej
Srebrne zapestnice z uro 18 „
Srebrne tula zapestnice z uro 20 „
14 kar. zlate damске ure 20 „
14 kar. zlate dam. ure z brilj. 48 „
14 kar. zlate dam. ure z diam. 28 „

14 kar. zlate damске veržice od 19 K naprej
14 kar. zlati damski collier „ 9 „
14 kar. zlate moške veržice „ 19 „
14 kar. zlate moške ure „ 40 „
14 „ zlate m. ure z dvoj. pok. „ 60 „
i. t. d. i. t. d. i. t. d.

Velikanska zaloga ur, veržic, zlatih, srebrnih in niklajstih, kakor vsi drugi v mojo stroko spadajoči predmeti, pariške mamornate ure itd.

Moje cene so stavljene tako nizko, da kljubujem največji konkurenci in
nudim svojim cenjenim odjemalcem največjo in najobširnejšo jamstvo.

H. Suttner

glavna in razpošiljalna trgovina, Glavni trg št. 25
podružnica in delavnica, Sv. Petra cesta št. 8

H. Suttner

Lastna protokolirana tvornica ur v Sviči. — Tvoraiška znamka „IKO“. — Edino zastopstvo za Kranjsko tvornice ur „Zenith“.

Javna zahvala zavarovalnici „Janus“.

Zahvaljujem se toplo zavarovalnici »Janus«, da mi je ta brez vsake
ovire kapital, za katerega je bil moj umrlj soprog le kratek čas zavarovan,
tako brez vsakega odbitka izplačala.

Priporočam najtoplejše ta zavod in priporočljiva je tudi zavarovalnina
za preskrbo družine.

Maribor, dne 10. prosinca 1913. 183

Marija Fiedler s. r., Maribor, Karčovina št. 157.

Šentjanški premog

na dom dostavljen

1 vreča 50 kg v kosih K 1'45 1 vreča 50 kg orehovca K 1'25.

Pri odvzetju 1000 kg ali več 10 h pri 100 kg manj.

Prodajalna pisarna v Dalmatinovi ulici št. 5.

V Ljubljani na zelo prometnem
kraj u se zaradi selitve v lastno
hišo, takoj odda 178

lep lokal

Kje, pove upravništvo »Slov. Naroda«.

Radi odpotovanja se zelo ceno
proda v Ljubljani 107

vila z vrtom

Najlepa lega, 5 minut od glavnega
trga, zidana pred 7 leti. Naslov pove
upravnishvo »Slovenskega Naroda«.

Slovenska

kontoristinja

ki dobro razume nemško zna spretno
nemško stenografirati in pisati na stroj,
se sprejme.

Natančne ponudbe pod „Nutrigen-
Unternehmung, Budapesta Andrá-
ssy utca št. 27“. 169

Proda se vsled družinskih razmer
v nekem trgu poleg železn. na Dolenjskem
enonadstropna skoro nova

hiša

stoječa ob deželni cesti z vrtom in z
malim zemljiščem. V hiši se nahaja
mizarska obrt ter pogrebni zavod. —
Eventualno se da tudi pod ugod-
nimi pogoji v najem. — Natančneje
poizvedbe pri Fr. Planinška de-
dičih v Litiji na Dolenjskem. 104

Naznanilo prevzetja.

S tem vlijudno naznanjam, da sem prevzel zopet sam na svoj račun dobro znano

restavracijo „Vega“ v Spodnji Šiški

ter bodem po vestnosti postrezal slavnemu občinstvu z dobro pijačo in jedjo.

Priporočam se za mnogobrojni obisk

z velespoštovanjem 185

Anton Maver, restavrater.

Najboljše za želodec.

Lekarnarja Schaumanna 4073

želodčna sol in želodčne pastilje

je 30 let preizkušeno sredstvo proti vseh vrst želod-
čnim boleznim, motenju prebave in shujšanju.

Schaumannova želodčna sol škatljica K 1-50. Želodčne pastilje omarica
K 1-50 Razpošilja po povzetju od 2 škatljice naprej lekarna Schaumann,
Stockerau pri Dunaju. — Dobiva se po vseh lekarnah in drogerijah.

Neprimeren učinek.

V. Parma

Balkanska koračnica

za klavir

ki se je igrala prvič 24. t. m. v slovenskem deželnem
gledališču in ki je žela tako buren aplavz, da se
je morala ponoviti, je ravnokar izšla v založbi

Narodne knjigarne.

Dobi se jo v vseh knjigarnah tu in na slovanskem jugu.

Cena K 1'20, s poštnino 10 v več.

Zaloga pohištva in
tapetniškega blaga

Fr. Kapus

Ljubljana, Marije
Ter. c. 11 (Kolizej).

**Zaloga spalnih
ter jedilnih sob**
v različnih najnovejših slogih.
**Vsakovrstno drugo
pohištvo.**

Priznana solidno blago
ter najnižje cene.

**Zaloga otomanov
divanov, žimnic**
različne kakovosti;
zajamčeno trpežni izdelki.

Velika izbira
otroških vozičkov
vsakovrstnih slik, ogledal itd.

Anton Bajec

umetni in trgovski vrtnar
naznanja sl. p. n. občinstvu, da se nahaja njegov

cvetlični salon
Pod Trančo. 48

Velika zaloga suhih vencev.
zdelovanje šopkov, vencev, trakov itd
Okusno delo in zmerne cene
Zunanja naročila točno.

Vrtuarija na Tržaški cesti št. 34.

Fotografske aparate

kakor tudi vse v to stroko spadajoče
potrebščine ima v zalogi

fotomanufaktura in drogerija
„Adrija“

oblastveno koncesijonirana prodaja strupov
2798
v Ljubljani,
Selenburgova ulica št. 5.

Temnica na razpolago.
Zunanja naročila z obratno pošto
Zahtevajte cenike!

Žičar

se išče za grobo in srednje delo
(Grob- und Mittelzieher). 160
Žičar za pobakrano jekleno žico. Po-
nudbe pod „B. 30“ na upr. »Slov. Nar.«.

Sprejema zavarovanja človeškega živ-
ljenja po najraznovrstnejših kombina-
cijah pod tako ugodnimi pogoji, ko
nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na
doživetje in smrt z manjšajočimi se
12 vplačili.

„SLAVIJA“

... vzajemno zavarovalna banka v Pragi. ...

Rezervni fond K 58,461.432-56 — Izplačane odškodnine in kapitalije K 123,257.895-77

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje: Cigar pisarne so v las-
Generalno zastopstvo v Ljubljani

las-
v Gosposki ulici št. 12.

Zavaruje poslopja in premočnine proti
požarnim škodam po najnižjih cenah.
Skode cenjuje takoj in najkulantneje.
Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Pozor! Sprejema tudi zavarovanja
proti vlomski tatvini pod zelo ugod-
nimi pogoji. — Zahtevajte prospekte!